

**MYNÄMÄEN KUNNAN
TALOUSARVIO 2020
JA
-SUUNNITELMA
VUOSILLE 2021 - 2022**

KH 25.11.2019 § 282

KV 9.12.2019 § 69

SISÄLLYSLUETTELO

1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2	MYNÄMÄEN KUNNAN VISIO, ARVOT, MISSIO JA STRATEGIA	5
3	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT.....	8
	3.1 Yleinen taloudellinen kehitys ja kunnallistalous vuosina 2020 - 2023	8
	3.2 Väestö	16
	3.3 Työllisyys ja elinkeinot.....	17
	3.4 Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelman laadintaperusteet	19
	3.5 Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelman sitovuustaso	24
4.	KÄYTTÖTALOUSOSA	25
	4.1 Keskushallinto	25
	4.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta	35
	4.3 Tekninen lautakunta	52
5	MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO	67
6	TULOSLASKELMAOSA	68
7	INVESTOINTIOSA.....	70
8	RAHOITUSLASKELMA	72
9	ARVIOINTITYÖN OHJEELLINEN SUUNNITELMA VUOSILLE 2020 - 2022	73

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Olemme valmistelleet vuoden 2020 talousarviota ja 2021–2022 suunnitelmavuosia ennen kokemattoman epävarmuuden vallitessa. Ennusteet valtionosuuksista ja verotuloista ovat muuttuneet toistuvasti keväästä lähtien. Verokorttiuudistus ja joustavaan verotukseen siirtyminen sekä tuloverorekisterin käyttöönotto sotkivat vuoden 2019 verotilitykset ja tulevien vuosien tilanne selviää vasta, kun veronmaksajien käyttäytyminen joustavan verotuksen suhteen alkaa selvitä. Epävarmuus jatkuu ainakin vielä vuonna 2020. Mynämäki joutui koroittamaan veroja kuten monet muutkin kunnat.

Samalla kun sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat nousseet tuntuvasti, valtakunnallinen sote-uudistus siirtyi taas tulevaisuuteen. Milloin ja missä muodossa se toteutuu, on vielä epävarmaa. Tällä uudistuksella on ratkaiseva merkitys kuntien taloudellisen kantokyvyn ja tulevaisuuden kannalta.

lääkkäät rakennukset ja jatkuvat sisäilmaongelmat ovat tuoneet Mynämäen kunnalle taloudellisesti raskaan investointitarpeen. Uuden terveyskeskuksen rakentaminen ja ammatitioppilaitoksen rakennuksen (MKTO) saneeraaminen merkitsevät tavanomaista merkittävämpää varausta talonrakennusinvestointeihin. Purettavat rakennukset osaltaan heikentävät tulosta kertapoistojen muodossa. Vuoden 2021 alussa valmistuva moderni terveyskeskus parantaa kuitenkin kuntalaisten palveluja ja sen uskotaan lisäävän myös kunnan vetovoimaa.

Monen muun kunnan tavoin Mynämäen kuntakin on talouden tasapainottamisohjelman edessä. Alijäämät tulee kattaa neljässä vuodessa, joten tulevaisuuteen täytyy varautua uudistuksilla, joiden avulla käyttötalous pystytään pitämään tasapainossa. Verorahoituksen (verotulot ja valtionosuus) vähentyessä myös käyttökuluja tulee vähentää. Yksittäiset omaisuuden myynnit tai kertaluonteiset säästötoimet eivät tilannetta ratkaise.

Huolestuttavat ennusteet syntyvyyden laskusta on otettava huomioon tulevaisuuden suunnittelussa. Palvelut tulee mukauttaa todellisen tarpeen mukaan: ikäihmiset tarvitsevat erilaisia palveluja kuin lapset ja nuoret. Väestörakenteen muutos vaikuttaa myös tilajärjestelyihin. Pitää löytää kunnan taloudellisen kantokyvyn kannalta optimaalinen palvelurakenne ja -taso ja tässä riittää haastetta meille kaikille. Kulurakenteen hallitsemisen kannalta olennaista on sote-kustannusten hillitseminen, koska liikkumavara kunnan muissa palveluissa on niihin verrattuna vähäinen.

Lähdemme optimistisin mielin kohti uutta vuotta ja uskomme vahvasti Mynämäen kehittymiseen ja selviytymiseen näidenkin haasteiden keskellä. Kunnan sisäinen yhteistyö sekä alueellinen yhteistyö ovat alusta, jolta on hyvä ponnistaa eteenpäin. Vt8:n valmistunut perusparannus Nousiaisten ja Mynämäen välillä parantaa Mynämäen logistista asemaa Turun kaupunkiseudulla ja vahvistaa kunnan elinvoimaa. Toivotamme uudet asukkaat ja yritykset tervetulleiksi luonnonläheiseen ja vireästä harrastustoiminnasta tunnettuun kuntaan.

Seija Österberg
kunnanjohtaja

2 MYNÄMÄEN KUNNAN VISIO, ARVOT, MISSIO JA STRATEGIA

Visio 2025

Meidän Mynämäki

Arvot

Vastuullisuus, avoimuus, uudistuminen, kestävä luontosuhde

Missio

Mynämäki on turvallinen, yhteisöllinen ja ympäristöarvot huomioiva vetovoimainen kunta. Mynämäki luo hyvinvointia asukkaille laadukkailla palveluilla yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja ympäristökuntien kanssa.

Kunnanvaltuuston 13.11.2017 hyväksymä strategia 2025

Elinvoiman vahvistaminen	
Tavoitteemme	Toimenpiteemme
Asukasmäärä kasvaa	<ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma) Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoon suunnittelevien näkemyksiä kunnasta Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella
Työpaikkojen määrä lisääntyy	<ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta Jatkamme kestävä kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet
Toimivat palvelut	
Tavoitteemme	Toimenpiteemme
Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia	<ul style="list-style-type: none"> Uudistamme jatkuvasti ja ennakkoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen Kehitämme omaa lukiota Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa
Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämäessä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkin	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sote-keskusta Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi
Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta	<ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma) Kehitämme myönteistä työnantajakuva
Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset	
Tavoitteemme	Toimenpiteemme
Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä	<ul style="list-style-type: none"> Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea Kehitämme elinympäristön ja liikkumisen turvallisuutta

	<ul style="list-style-type: none"> • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään
Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria • Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa
Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia
Tasapainoinen talous	
Tavoitteemme	Toimenpiteemme
Kustannustehokas toiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä • Sopeutamme palveluverkon tarkoituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen
Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen • Vuosikate kattaa vähintään poistot • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla

3 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys ja kunnallistalous vuosina 2020 - 2023

Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2019–2021

Taloukasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Kotimainen kysyntä ylläpitää taloukasvua tulevina vuosina. Yksityisten investointien ja kulutuksen kasvu hidastuu epävarman ulkoisen ympäristön heijastuessa suomalaisen yritysten ja kuluttajien odotuksiin. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvulle korostuu varsinkin ensi vuonna. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022–2023 taloukasvu hidastuu alle yhteen prosenttiin johtuen talouden rakenteellisista tekijöistä. Hidastuvan taloukasvun seurauksena työllisyyden koheneminen jää vähäiseksi. Julkisen talouden menot ovat pysyneet koko korkeasuhdanteen ajan tuloja suurempina. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva taloukasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset.

Maailmankaupan kasvu hidastuu selvästi

Maailmantalouden kasvu hidastuu kuluvana vuonna kauppakonflikteihin liittyvän epävarmuuden takia. Jo ensi vuonna kasvu elpyy pitkälti euroalueen, mutta myös monien kehittyvien talouksien vetämänä. Maailmankaupan kasvu on hitainta kuluvana vuonna, mutta sekin elpyy ensi vuodesta lähtien. Euroalueella talousnäkyviä varjostaa tänä vuonna nopeasti hidastunut taloukasvu Saksassa. Kuitenkin näkymien odotetaan kirkastuvan ensi vuonna. Suhteellisen vahvana pysytellyt palveluiden kysyntä tukee elpymistä. Yhdysvaltojen talouden kasvu on ollut nopeaa vahvan kotimaisen kysynnän ja työllisyyden vetämänä. Yhdysvaltain keskuspankki kevensi elokuussa rahapolitiikkaa vastauksena hidastuvaan inflaatioon ja taloukasvuun yleensä.

Ison-Britannian talousnäkyvien keskeinen kysymys on ero Euroopan Unionista. Pidempään jatkunut epävarmuus on vähentänyt investointitoimintaa. Perusnäkymän mukaan Iso-Britannia eroaa EU:sta järjestäytyneesti yhteisesti neuvotellun sopimuksen mukaisesti.

Raakaöljyn hinta on pysytellyt melko matalana huolimatta Persianlahden jännittyneestä tilanteesta ja sen oletetaan kasvavan maltillisesti ennusteperiodilla. Lyhyiden markkinakorkojen ja valtionlainojen korkoympäristö on muuttunut kuluvan vuoden aikana perusteellisesti. Markkinakorot ovat painuneet yhä syvemmälle nollan alapuolelle, ja yhä useamman valtion pitkäaikaisen lainojen korot ovat nekin kääntyneet negatiiviseksi. Korkojen odotetaan kuitenkin nousevan hienoisesti ennusteperiodin lopulla.

Taloukasvu jatkuu kotimaisen kysynnän tukemana

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,5 %. Suomen vientikysynnän kasvu hidastuu voimakkaasti v. 2019. Suomen tärkeimmistä vientimarkkinoista Saksan talouden näkymät ovat heikot. Vientiteollisuuden näkymät eivät ole merkittävästi heikentyneet, mutta tavaraviennin kasvu jää vaatimattomaksi muilla toimialoilla paitsi meriteollisuudessa.

Yksityisten investointien arvioidaan kääntyvän laskuun vuoden 2019 aikana. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä.

Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu ripeänä v. 2019, sillä kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu on lähes 2 %. Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen. Työllisten määrä nousee 0,9 % v. 2019, joskin suuri osa tämän vuoden kasvusta tulee perintönä viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä ja alkuvuonna 2019 työllisyys ei ole enää parantunut. Koko vuoden 2019 työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 72,5 prosenttiin.

Työttömyys on alentunut edelleen, mutta hitaasti. Työllisyyden kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee myös v. 2019. Ennuste koko vuoden 2019 työttömyysasteeksi on 6,5 %. Vuonna 2019 sopimuskorotukset nousevat ja niiden päälle tulevien palkkaliukumien ennakoidaan kasvavan nimellisansioiden noustessa 2,7 %. Työllisyyden yhä kasvaessa koko talouden palkkasumman ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 3,7 %.

Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,1 %. Ansiotason kehityksen myötä palveluiden hintojen odotetaan kasvavan viime vuotta nopeammin. Tavaroiden hintojen vaikutus inflaatioon jää selvästi negatiiviseksi, jonka seurauksena pohjainflaatio jää edelleen vain noin prosenttiin.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu 1,0 prosenttiin. Viennin kasvu jatkuu maltillisella uralla seuraten vientikysynnän kehitystä. Keskeisten talouksien väliset kauppajännitteet heijastuvat maailmankauppaan ja vaikuttavat välillisesti Suomen vientiin.

Kauppataaseen ylijäämä nousee ennustejakson loppupuolella puoleentoista miljardiin euroon. Tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen alijäämä ei pienene, joten vaihtotase pysyy alijämaisänä.

Suhdanneherkät talonrakennusinvestoinnit ovat lähinnä teollisuusrakennusinvestointien ja julkisten palvelurakennusinvestointien kasvun varassa. Osassa suunniteltuja suurhankkeita aikataulut ovat jonkin verran myöhentyneet. Julkiset investoinnit suuntautuvat pääsääntöisesti rakentamiseen syrjäyttäen jonkin verran näiden alojen yksityisiä investointeja. Investointien kasvu jää ennustekaudella vaatimattomaksi ja investointien osuus BKT:sta laskee.

Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu ennustejaksolla kotitalouksien säästämisasteen palautuessa hitaasti kohti normaalimpaa tasoaan. Reaalitulojen kasvu säilyy vakaana ansiotason nousun jatkuessa ja inflaation kiihtyessä maltillisesti. Julkisen kulutuksen kasvun kiihtyminen nostaa kotimaisen kysynnän osuutta. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisyyden kasvua. Työttömyysasteen laskeminen finanssikriisiä edeltävän suhdannehuipun lukemiin lisää työmarkkinoiden kireyttä, mikä puolestaan vahvistaa palkkojen nousupaineita.

Vuonna 2021 BKT kasvaa 0,9 %. Tuotannollisten investointien näkymät ovat pidemmällä ajalla varsin valoisat. Suomen taloudessa on valmisteilla monia suuria miljardin euron hankkeita.

Inflaatiopaineiden odotetaan kokonaisuutena kasvavan hitaasti ennustejakson seuraavina vuosina. Välillisen verotuksen kiristymisen kiihdyttää inflaatiota 0,1 prosenttiyksikköä v. 2020 ja 0,3 prosenttiyksikköä v. 2021. Ansiotason nousun odotetaan vähitellen heijastuvan laajemmin hintoihin ja kulutuskysyntä kasvaa tasaisesti.

Työttömyysasteen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä ansiotason nousun arvioidaan lähestyvän lähivuosina 2000-luvun keskimääräistä, noin kolmen prosentin vuosittaista kasvuvauhtia. Työllisyysaste nousee 73,4 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä.

Julkinen talous on rakenteellisesti alijäämäinen

Hyvä suhdannetilanne ja julkista taloutta vahvistavat sopeutustoimet ovat kohentaneet julkisen talouden rahoitusasemaa viime vuodet, mutta eivät ole poistaneet alijäämää. Koko korkeasuhdanteen ajan julkisen talouden menot ovat pysyneet tuloja suurempina.

Ennusteen mukaan julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino kasvaa lähivuosina. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen pysyy vuosikymmenen vaihteeseen saakka aivan 60 prosentin tuntumassa, mutta kääntyy sen jälkeen kasvuun. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset.

Alhainen korkotaso pienentää julkisen velkasuhteen kasvupainetta lähivuosina, mutta ei helppota julkisen talouden tasapainottamista. Korkotason lasku pienentää valtion ja paikallishallinnon korkomenoja. Samalla työeläkelaitosten korkotulot kuitenkin supistuvat ja kansantalouden tilinpidon mukaisten omaisuustulojen kasvu hiipuu.

Julkisen talouden ennusteessa on huomioitu vain jo Julkisen talouden suunnitelmaan sisällytetyt hallitusohjelman mukaiset toimet. Julkisen talouden suunnitelmaan on toistaiseksi sisällytetty ns. tulevaisuusinvestointeja yhteensä 1,4 mrd. euroa, kun hallitusohjelman mukaan niitä voidaan toteuttaa enintään 3 mrd. eurolla vuosina 2020-2022. Kertaluonteisten menonlisäysten täysimääräinen toimeenpano muodostaa näin alasuuntaisen riskin julkisen talouden rahoitusasemaan.

Talouskehityksen riskit

Ennusteeseen liittyy lähinnä alasuuntaisia riskejä. Riskit ovat lisäksi kasvaneet viime kuukausina. Kauppakonfliktin syveneminen on keskeisin maailmantalouden näkymiä varjostava riski, jota lisää vielä mahdollinen kilpailullinen valuuttakurssien heikentäminen. Saksan vajoaminen taantumaan lykkäisi Euroopan talouden toipumista myöhemmäksi. Ison-Britannian lähtö EU:sta ilman sopimusta johtaisi väliaikaisiin häiriöihin tavarakaupassa ja heikentäisi monen muunkin EU-maan talousnäkymiä.

Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppakonfliktin odotettua nopeampi ratkeaminen olisi merkittävin myönteinen riski maailmantalouden perusnäkökulmalle.

Ennusteen suurin riski lyhyellä ajalla on asuinrakennusinvestointien ennustettua nopeampi lasku. Pidemmällä ajalla suurhankkeiden merkitys ennusteen riskitekijänä korostuu. Ilman suurhankepäätöksiä investointien kasvu tulisi olemaan huomattavan paljon heikompaa.

Keskipitkän aikavälin näkymät vuosina 2022–2023

Suomen bruttokansantuote kasvoi viime vuonna 1,7 %. Kuluvana vuonna kasvun ennustetaan hidastuvan puoleentoista prosenttiin. Vuosina 2020–2021 kasvu jatkuu maltillisena, noin yhden prosentin suuruisena. Keskipitkällä aikavälillä, vuosina 2022–2023, talouskasvun arvioidaan hidastuvan alle yhteen prosenttiin. Historiaan nähden keskipitkälle aikavälille odotettu kasvu on hidasta, mikä johtuu talouden rakenteellisista tekijöistä.

Työpanoksen kasvu lisää potentiaalisen tuotannon kasvua kuluvana ja hieman myös seuraavana vuonna. Tämän jälkeen työpanos alkaa supistua, sillä työikäisen väestön määrä jatkaa laskuaan. Työpanoksen kehitystä rajoittaa myös korkea rakenteellinen työttömyys.

Kokonaistuottavuuden kasvu on parantunut viime vuosina, vaikka sen kehitys jatkuu edelleen historiaan nähden heikkona. Heikompaa kasvua selittää talouden rakennemuutos. Korkean tuottavuuden toimialojen tuotanto on supistunut ja koko talouden rakenne on palveluvaltaistunut. Kokonaistuottavuuden trendikasvun arvioidaan keskipitkällä aikavälillä jäävän hieman alle yhden prosentin, kun 2000-luvun alkupuolella kasvu ylsi keskimäärin yli kahteen prosenttiin vuodessa. Kokonaistuottavuuden arvioitu trendikasvu on kuitenkin selkeästi viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa korkeampi.

Kokonaistuottavuuden ja työpanoksen lisäksi talouden tuotantoedellytyksiin vaikuttaa pääomakanta. Heikon taloustilanteen myötä joitakin vuosia jatkunut matala investointiaste hidasti osaltaan pääomakannan kasvua ja heikensi siten tulevaa talouden kasvupotentiaalia. Investointiasteen elpyminen heikoimmista vuosista on kuitenkin korjannut tilannetta jonkin verran, ja investoinnit lisäävät keskipitkällä aikavälillä pääomakannan kasvun kautta potentiaalista tuotantoa noin puolella prosentilla vuodessa.

Tuotantokuilun arvioidaan olevan 0,3 % positiivinen suhteessa potentiaaliseen tuotantoon v. 2019. Bruttokansantuote kasvaa hieman potentiaalista tuotantoa hitaammin vuosina 2020–2021, jolloin positiivinen tuotantokuilu alkaa hitaasti sulkeutua. Keskipitkällä aikavälillä positiivisen tuotantokuilun arvioidaan sulkeutuvan, kun hyvä suhdannetilanne ennen pitkää taittuu. Seuraavan matalasuhdanteen ajoituksen arvioiminen on kuitenkin hyvin vaikeaa, eikä keskipitkän aikavälin kehitysarvio sisällä oletusta seuraavasta taantumasta.

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus syksy 2019, 7.10.2019

Kuntatalousohjelma 2020-2023

Kuten kevään 2019 kuntatalousohjelmassa arvioitiin kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvio-tietojen perusteella, kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2018. Tilastokeskuksen kesäkuussa julkaisemien ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaiset tiedot kuntataloudesta eivät ole juuri muuttuneet kevään kuntatalousohjelman arvioista.

Kuntatalouden heikkenemisen taustalla oli se, että kuntatalouden toimintamenojen kasvu no-peatui ja investoinnit kasvoivat erityisesti kunnissa. Kuntataloutta heikensi myös se, että talou- den ja työllisyyden hyvästä kehityksestä huolimatta verotulot kääntyivät laskuun muun mu- assa ennakoituja korkeampien veronpalautusten vuoksi. Kuntien tulopohjaa heikensi myös valtionosuuksien väheneminen. Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvoi selvästi.

Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvoi selvästi. Vuonna 2018 vuo- sikate oli negatiivinen 43 kunnassa, kun edellisvuonna tällaisia kuntia oli vain neljä. Tilikauden tulos oli vuonna 2018 negatiivinen yhteensä 200 kunnalla. Kuntatalouden heikentyminen nä- kyi myös kuntayhtymien ja kuntakonsernien tilinpäätöksissä. Sekä alijäämäisten kuntayhty- mien määrä että kuntayhtymien taseeseen kertyneen alijäämän määrä lähtivät vuonna 2018 jälleen kasvuun. Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni puolestaan lähes 1,2 mrd. eurolla edellisvuoteen verrattuna ja vuosikate oli negatiivinen 13 konsernilla, kun vuotta aikaisemmin se oli positiivinen kaikilla kuntakonserneilla.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn (ns. kriisi- kuntamenettely) tunnusluvut täyttyivät viidessä kunnassa. Kaksi tunnusluvut täyttävää kuntaa olivat kuitenkin arviointimenettelyssä jo vuonna 2017, joten vuonna 2019 aloitetaan kolme uutta arviointimenettelyä.

Kuntatalous heikkenee edelleen vuonna 2019 – verotulojen kehitys heikompaa kuin keväällä ennakoitiin

Tilastokeskuksen kuntien neljännesvuositilaston perusteella kuntatalouden menojen kasvu on ollut ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana odotettua nopeampaa. Verotulojen kasvu näyttää puolestaan jäävän odotettua vaimeammaksi.

Verotulojen kertymään ovat viime aikoina vaikuttaneet useat tekijät, joiden ennustaminen ja ennakointi on ollut hankalaa. Kuluvana vuonna veroennustetta alentaa suhdannenäkymien heikentymisen lisäksi verotuksen järjestelmämuutokset. Jo keväällä oli tiedossa, että siirtymi- nen verotuksen joustavaan valmistumiseen vaikuttaa verojen kertymisrytmiin. Tuloverojen kertymistä hidastavat tänä vuonna myös ennakonpidätysmenettelyn muutokset ja tulorekiste- rin käyttöönottoon liittyvät ilmoitusongelmat, jotka siirtävät verojen kertymistä vuodelle 2020 ja joita kumpaakaan ei pystytty riittävästi ennakoimaan. Veroennustetta on heikennetty kevään kuntatalousohjelmaan verrattuna lähes 900 milj. eurolla.

Edellä esitetyn seurauksena kuntatalouden tuloksen arvioidaan heikkenevän selvästi, kun ke- vään kuntatalousohjelmassa sen arvioitiin hieman paranevan edellisvuodesta. Toiminnan ja investoinnin rahavirta muodostuu 3 mrd. euroa negatiiviseksi, ja lainakanta kasvaa huomatta- vasti.

Kuntatalouden rahoitusasematavoite ja kuntatalouden menorajoite

Pääministeri Antti Rinteen hallitus on sitoutunut siihen, että normaalin kansainvälisen talouden tilanteessa julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023. Hallitus on asettanut julkiselle talou- delle ja sen alasektoreille rahoitusasematavoitteet kansantalouden tilinpidon käsittein. Paikal- lishallinnon (kuntatalouden) rahoitusaseman tulee olla vuonna 2023 korkeintaan puoli pro- senttia alijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi kuntatalouden tilanteen kohenemistä. Julkisen talouden ennusteen perusteella rahoitusasematavoitteen saavuttaminen edellyttäisi paikallishallinnon sopeutusta noin 1,8 mrd. eurolla vuoden 2023 tasolla. Hallitusohjelma tukeutuu 75 prosentin työllisyysastetavoitteen saavuttamiseen. Työllisyyttä edistävät toimet hyödyttävät myös kuntataloutta, mutta kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös rakenteellisia uudistuksia sekä kuntien omia sopeutustoimia.

Rahoitusasematavoitteen saavuttamisen tukemiseksi hallitus asettaa kuntatalouden sitovan euromääräisen menorajoitteen, jolla rajoitetaan valtion toimenpiteistä kuntatalouden toimintamenoihin aiheutuvaa painetta. Menorajoite koskee valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvaa menojen muutosta. Sen toteutumista seurataan vuosittaisissa julkisen talouden suunnitelman tarkistuksissa.

Menorajoitteen mitoituksessa otetaan huomioon vuosien 2020 –2023 julkisen talouden suunnitelmaan ja vuoden 2020 talousarvioesitykseen sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat, tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan nähden uudet toimet. Hallitus on päättänyt, että sen toimenpiteiden nettovaikutus on vuonna 2023 kuntatalouden toimintamenoja korkeintaan 520 milj. euroa lisäävä verrattuna tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan valtionosuus uuteen tai laajenevaan tehtävään on 100 prosenttia. Lisäksi hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisäviin tai laajentaviin toimenpiteisiin osoitetaan täysi valtionrahoitus tai vastaavasti muita tehtäviä tai velvoitteita poistetaan. Näin hallituksen toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen on likimain neutraali. Kun otetaan lisäksi huomioon aiemmin päätetyt toimenpiteet, valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti kuntataloutta 304 milj. euroa vahvistava vuonna 2020.

Hallitus lisää ja laajentaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita

Kuntatalousohjelma on yhdenmukainen valtion vuoden 2020 talousarvioesityksen ja vuosien 2020–2023 julkisen talouden suunnitelman kanssa. Toisin sanoen ohjelmassa on otettu huomioon ne toimet, joiden valmistelu ja vaikutusarviointi ovat edenneet niin pitkälle, että ne on voitu ottaa huomioon vuoden 2020 talousarvioesityksessä tai julkisen talouden suunnitelmassa.

Pääministeri Antti Rinteen hallitus kohdentaa merkittäviä lisäpanostuksia sosiaali- ja terveyspalveluihin ja koulutukseen. Keskeisiä toimia ovat muun muassa oppivelvollisuuden pidentäminen, vanhuspalveluiden henkilöstömitoitus, subjektiivisen päivähoito-oikeuden palauttaminen ja ryhmäkokojen pienentäminen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelurakenteen kehittäminen. Pysyvät menolisäykset on suunniteltu toteutettavan etupainotteisesti, ja niiden arvioidaan olevan vuoden 2023 tasossa noin 500 milj. euroa. Niiden lisäksi hallitus toteuttaa kertaluonteisia panostuksia, jotka lisäävät menoja määräaikaisesti vuosina 2020–2022.

Kuntatalouden kannalta rahallisesti merkittävimmät panostukset on kohdennettu perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmiin sekä ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen.

Hallitus on käynnistänyt sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen valmistelun. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi on tarkoitus siirtää kunnilta maakunnille, joiden rahoitus perustuisi pääosin valtion rahoitukseen. Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja toimintaan. Ne sisällytetään kuntatalousohjelmaan siinä vaiheessa, kun uudistuksen sisältö on riittävästi täsmennyntä.

Kuntatalouden näkymät lähivuosille huolestuttavan heikot

Valtiovarainministeriön kansantalousosastolla laaditaan kuntatalouden kehitysarvio sekä kansantalouden tilinpidon että kuntien kirjanpidon käsittein keskenään johdonmukaisesti. Kuntatalousohjelmassa kuvataan koko kuntatalouden kehitysnäkymiä kuntien kirjanpidon käsittein. Kehitysarvio on painelaskelma, jossa yleisen talous- ja väestökehityksen lisäksi vain jo talous-

arvioesitykseen ja julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet on huomioitu. Arvio ei näin ollen sisällä kuntien ja kuntayhtymien omia sopeutustoimia eikä kuntien veroprosenttien muutoksia vuosille 2020–2023.

Ikäihmistien määrän kasvu lisää lähivuosina sosiaali- ja terveyspalvelujen kysyntää noin prosentin vuosittain. Syntyvyyden kääntyminen laskuun puolestaan vähentää laskennallisesti varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta. Yhteensä palvelutarpeen kasvuksi arvioidaan puoli prosenttia vuosittain. Kuntien mahdollisuudet hyödyntää lapsi-ikäluokkien pienemiseen liittyvää säästöpotentiaali vaihtelee kuitenkin suuresti kunnittain. Ikäihmistien määrän kasvun ja syntyvyyden lisäksi muuttoliike vaikuttaa kuntien talouteen niin väestöään menettävissä kuin kasvattavissa kunnissa.

Kuntatalouden painelaskelman mukaan toimintamenojen kasvu jatkuu vuosina 2020–2023 keskimäärin 3,4 prosentin vuosivauhdilla. Menokasvua lisäävät sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän kasvu ja hallitusohjelman toimenpiteet. Kuntien ansiotason oletetaan seuraavan kansantalouden yleistä, vajaan 3 prosentin vuotuista ansiotason nousua. Menoja lisäävät tarkastelujaksolla myös investoinnit, joiden kasvun arvioidaan olevan ripeintä kuluvana vuonna. Nettoinvestoinnit pysyvät koko kehyskauden korkealla tasolla. Kuntatalouden tiukkuus ja yleinen suhdannetilanne vaikuttavat kuitenkin toteutuvaan investointitasoon.

Verotukseen liittyvät järjestelmämuutokset pienentävät verokertymää kuluvana vuonna ja siirtävät verokertymää kertaluontoisesti seuraavalle vuodelle. Vuonna 2020 verotulojen kasvuksi ennakoitaan 6,6 prosenttia. Kuluvan ja ensi vuoden veroennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021–2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla.

Valtionavut kasvavat huomattavasti vuonna 2020, mihin vaikuttaa erityisesti peruspalvelujen valtionosuuden kasvu. Vuoden 2019 tasoon verrattuna peruspalvelujen valtionosuutta kasvatetaan 264 milj. euroa kilpailukykykysöimukseen liittyvän valtionosuuden leikkauksen pienentymisen, valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistus 102 milj. euroa ja indeksikorotus 166 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuksia ja -avustuksia kasvattavat hallitusohjelman mukaiset lisäykset. Valtionosuuden muutos ei kokonaisuudessaan merkitse kuntatalouden vahvistumista, vaan merkittävä osa valtionosuuden kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennystä tai kustannusten kasvua. Kilpailukykykysöimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvä kertaluonteinen 237 milj. euron kompensatio aikaistetaan vuodelle 2019. Veroperustemuutoksista aiheutuva verotulojen menetys kompensoidaan kunnille vuodesta 2020 lähtien erilliseltä määrärahamomentilta; aiemmin kompensatio on sisällytetty peruspalvelujen valtionosuuteen. Tämä muutos ei vaikuta kuntien rahoituksen kokonaistason. Vuosina 2021–2023 valtionapujen kasvuksi arvioidaan keskimäärin 4,2 prosenttia.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020–2023 mittavana. Siksi kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on kehitysarviossa kehyskaudella 1,9–2,7 mrd. euroa negatiivinen. Samalla kuntatalouden lainakanta kasvaa kehyskaudella nopeasti.

Kuntatalouden näkymät ovat huolestuttavat ottaen huomioon väestörakenteen muutoksesta aiheutuva kasvava menopaine ja suhdannetilanteen heikkeneminen. Työvoimakustannusten kehityksellä ja näin ollen erityisesti palkkatarkoituksilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Kuntien tulee jatkaa tuottavuutta lisääviä toimia ja rakenteellisia uudistuksia. Mahdollisuudet menopuolen sopeutukseen on erityisesti pienimmissä kunnissa usein jo pitkälti käytetty, joten kunnallisveroprosentteihin kohdistuu lähivuosina huomattavaa korotuspainetta ja kuntatalouden velkaantuminen uhkaa kasvaa.

Talouden sopeutusaine vaihtelee merkittävästi kuntakoryhmittäin

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakoryhmittäin. Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen.

Vuonna 2019 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta heikentyminen on suurinta alle 6 000 asukkaan kunnissa. Vuonna 2020 rahoituksen tasapaino puolestaan paranee koko maan kehitystä seuraten kaikissa kuntaryhmissä.

Toiminnan ja investointien rahavirta (rahoituksen tasapaino) vaihtelee tarkasteluvuosina kuntakokoryhmittäin merkittävästi. Ennusteen perusteella toiminnan ja investointien rahavirta olisi negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä jokaisena tarkasteluvuonna. Yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä tilanne olisi kuitenkin muita kuntakokoryhmiä hieman parempi. Rahoituksen tasapaino heikkenee eniten pienissä kuntakokoryhmissä. Tätä selittää se, että pienimmissä kuntakokoryhmissä verorahoituksen kasvu on pientä, eikä se riitä kattamaan arvioitua toimintakatteen heikentymistä.

Toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkastellaan ohjelmassa myös laskennallisen veronkorotuspaineen näkökulmasta. Suurin tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine olisi koko tarkasteluajanjakson alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Myös muissa kuntaryhmissä olisi veroprosentin korotuspaineita.

Lähde: Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelma syksy 2019

Kuntaliiton arvioita maan uuden hallituksen hallitusohjelman vaikutuksesta kuntatalouteen

Tuore hallitusohjelma toi sekä hyviä että huonoja uutisia kunnille. Tässä vaiheessa näyttää siltä, että kuntien menot kasvavat pelkästään uusien hallitusohjelmakirjausten myötä noin 650-700 miljoonaa euroa. Kuntaliiton ensitietojen perusteella vajausta hallitusohjelmassa esitettyihin kustannusarvioihin on noin 250 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden kannalta positiivista on pitäytyminen aiemmissa kehyslinjauksissa, jotka palauttavat kuntiin vajaan miljardi euroa. Valtionosuudet kasvavat muun muassa kilpailukykyopimukseen liittyvien vähennysten ja indeksitarkastusten päättymisen vuoksi. Kuntataloudessa on kuitenkin toinen miljardin euron tasapainottamisurakka, jolla vastataan ikäsidonnaisten menojen ja investointien kasvuun.

Lisätaakkaa valtiolle aiheuttaa uusien tehtävien tuomien kustannusten kompensointi. Valtio on luvannut kompensoida uudet tehtävät täysimääräisesti kuntien valtionosuuksia korottamalla tai poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita.

Uusien tehtävien kustannuksia ei kuitenkaan ole vielä selvitetty. Kuntaliiton alustavien laskelmien mukaan sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät uudet tehtävät, esimerkiksi vanhusten hoidon hoitajamitoitus, hoitotakuun kiristäminen ja tuhat uutta lääkäriä, maksaisivat kunnille noin 450 miljoonaa euroa. Tämä on noin 180 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitusohjelmassa on arvioitu.

Osaamiseen ja sivistykseen liittyvät tehtävät, muun muassa oppivelvollisuuden nostaminen, lukiokoulutuksen yksikköhinnan nostaminen ja subjektiivinen varhaiskasvatus, maksaisivat hallitusohjelman arvion mukaan noin 201,5 miljoonaa. Lopulliset kustannukset riippuvat toteutustavasta.

Kuntien näkökulmasta positiivista kehitystä tapahtuu etenkin työllisyyspalveluissa ja liikenneinfraassa. Hallitusohjelma lupaa, että kunnat saavat vahvemman roolin työllisyyspalvelujen järjestämisessä. Kunnat voivat jatkossa järjestää ja toteuttaa työllisyyspalveluja itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Perusväylänpitoon on Kuntaliiton ja kuntien toiveiden mukaisesti tulossa vuosittainen 300 miljoonan euron tasokorotus. Myös Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksia jatketaan, laajennetaan uusille seuduille ja niiden pitkäjänteisyyttä lisätään.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen on hallitusohjelmassa päätetty koota kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille.

Keskeisiä uuden hallitusohjelman kuntapäätöksiä:

Toimenpiteen kustannusvaikutukset, milj. euroa	Antti Rinteen hallitusohjelma	Kuntaliitto alustavat arviot	Erotus	Lisähuomioita
Sosiaali- ja terveystaloudet, yhteensä 270 milj. euroa				
Sitova hoivamitoitus 0,7:ään ympärivuorokautisen hoivan yksikössä	70	200	-130	Haarukka 200-250 milj. euroa.
Peruspalveluiden saatavuus (hoitotakuun kiristäminen)	50	100	-50	Henkilöstön saatavuus saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia
Kotihoidon ja omaishoidon resurssointi	45			Hallitusohjelmassa ei avata tätä linjausta.
Asiakasmaksulain uudistaminen	45			
Osaaminen ja sivistys, yhteensä 201,5 milj. euroa				
Oppivelvollisuuden pidennys 18-ikävuoteen ja maksuton toinen aste	107	183	-76	Kustannukset riippuvat toteutusmallista
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan vahvistaminen	18			
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen, sitova mitoitus toisen asteen opiskelijahuollon palveluihin	29			Kustannukset riippuvat toteutustavasta
Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus	17	Suuruusluokka oikea		
Ryhmäkokojen pienentäminen varhaiskasvatuksessa	16	Suuruusluokka oikea		
Harrastusmahdollisuus koululaisille	14,5			Tilastoja harrastustoiminnan rahoituksesta ei ole
Vahvistetaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2) -opetusta varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi				Lapsimäärä vähäinen
YHTEENSÄ	470		-256	

Lähde: Kuntaliiton tiedote 5.6.2019

Yleisen taloudellisen tilanteen tunnuslukuja koko maassa

Muutos %	2019	2020	2021	2022	2023
BKT:n määrä	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
Yleinen ansiotaso	2,7	3,1	2,9	2,8	2,7
Kuntien ansiotaso	3,6	3,6	2,9	2,8	2,7
Rakennuskustannusindeksi	1,3	2,0	2,2	2,2	2,0
Kuluttajahinnat	1,1	1,4	1,7	1,7	1,7
Työllisyysaste (15-64 v), %-yksikköä	72,5	73,0	73,4	73,4	73,1
Työttömyysaste, %-yksikköä	6,5	6,3	6,2	6,3	6,5
Työllisten määrän muutos	0,9	0,5	0,3	-0,2	-0,4
Työn tuottavuus, muutos % *)	0,7	0,6	0,8		
Euribor 3 kk % *)	-0,3	-0,4	-0,3		
Pitkät korot, % *)	0,0	-0,2	-0,1		

Lähde: VM:n Kuntatalousohjelma vuodelle 2020-2023, syyskuu 2019

*) Lähde: VM:n Taloudellinen katsaus, syyskuu 2019

3.2 Väestö

Vuoden 2020 talousarvion laadinnassa oli ohjeena, että asukasluvuna käytetään 7800 asukasta. Asukasluku 10.11.2019 oli 7649.

Väestö 2007-2019 ja väestöennuste 2020-2040

vuosi	väkiluku	muutos	muutos%
2007	8 031	22	0,27
2008	8 028	-3	-0,04
2009	8 045	17	0,2
2010	8 041	-4	-0,05
2011	8 044	3	0,04
2012	7 978	-66	-0,82
2013	7 950	-28	-0,35
2014	7 921	-29	-0,36
2015	7 874	-47	-0,59
2016	7 842	-32	-0,41
2017	7 838	-4	-0,05
2018	7 765	-73	-0,93
2019*	7 701	-64	-2,20
2020*	7 661	-40	-0,52
2025*	7 465	-196	-2,56
2030*	7 301	-164	-2,20
2035*	7 163	-138	-1,80
2040*	7 030	-133	-1,78

* tilanne 2.10.2019

* Tilastokeskuksen ennuste 30.9.2019

Lähde: Tilastokeskus

Väestöennuste ikäryhmittäin

Ikäluokat	2020	2025	2030	2035	2040
- 6	470	397	381	371	367
7 - 12	497	438	374	356	346
13 - 15	261	241	224	186	180
16 - 18	241	254	215	189	173
19 - 49	2 373	2 276	2 213	2 127	2 073
50 - 64	1 739	1 611	1 463	1 412	1 398
65 - 74	1 155	1 104	1 115	1 098	966
75 -	925	1 144	1 316	1 424	1 527
Yhteensä	7 661	7 465	7 301	7 163	7 030

Lähde:

Tilastokeskus 30.9.2019

Taloudellinen huoltosuhde 2007 - 2015

Uudempiä tietoja ei ole saatavilla.

Taloudellinen huoltosuhde on työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrä suhteessa työllisten määrään.

Työvoiman ulkopuolella olevat: 0 - 14-vuotiaat, opiskelijat, ase- tai siviilipalvelusta suorittavat, eläkeläiset, sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat, esim. omaa kotitalouttaan hoitavat.

Työlliset: kaikki 18 - 74-vuotiaat, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työnhakijoina.

vuosi	väestö yht	työllinen työvoima	ei työllinen väestö	huoltosuhde	Varsinais-Suomi	koko maa
2007	8 031	3 658	4 373	1,20	1,19	1,24
2008	8 026	3 604	4 422	1,23	1,19	1,24
2009	8 039	3 479	4 560	1,31	1,30	1,34
2010	8 041	3 483	4 558	1,31	1,30	1,31
2011	8 044	3 574	4 477	1,25	1,28	1,29
2012	7 978	3 499	4 479	1,28	1,33	1,32
2013	7 950	3 388	4 562	1,35	1,38	1,37
2014	7 917	3 327	4 590	1,38	1,41	1,41
2015	7 859	3 223	4 636	1,44	1,44	1,43

Lähde: Tilastokeskus

Demografinen huoltosuhde väestöennusteen mukaan 2018-2040

Demografinen huoltosuhde = alle 15 vuotiaat ja yli 64-vuotiaat sataa työikäistä (15-64 v) kohti

	2018	2019	2020	2025	2030	2040
Mynämäki	69,5	71,7	72,2	76,9	84,0	89,7
Turun seutu	56,9	56,5	56,9	77,2	58,6	60,6
Varsinais-Suomi	62,0	61,5	62,1	57,7	64,9	67,3
Koko maa	61,0	61,4	62,0	63,3	64,5	66,4

Lähde: Tilastokeskus

3.3 Työllisyys ja elinkeinot

Mynämäellä työssä käyvät vuonna 2017 (=kunnassa olevat työpaikat)

Toimiala	työpaikat
Terveys- ja sosiaalipalvelut	336
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	292
Teollisuus	281
Rakentaminen	191
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	190
Koulutus	142

Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	123
Kuljetus ja varastointi	86
Muu palvelutoiminta	73
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	53
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	44
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	41
Tuntematon	34
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	33
Kotitalouksien toiminta työnantajina	20
Taiteet, viihde ja virkistys	14
Kiinteistöalan toiminta	12
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	4
Informaatio ja viestintä	4
Kaivostoiminta ja louhinta	3
Kaikki toimialat yhteensä	1976

Lähde: Tilastokeskus

Mynämäessä asuva työllinen työvoima 2017

	henkilöä	%
Alkutuotanto	495	14,8
Jalostus	810	24,2
Palvelut	1 984	59,3
Tuntematon	57	1,7
Yhteensä	3 346	

Mynämäellä asuvat

pendelöivät muualle	2 031
käyvät töissä Mynämäellä	1 315
yhteensä	3 346

Mynämäellä työssä käyvät (=työpaikat)

pendelöi muualta	661
asuu Mynämällä	1 315
yhteensä	1 976

Lähde: Tilastokeskus

Mynämäen suurimmat työnantajat

työntekijöitä

Mynämäen kunta	250
Konepaja Timeka Oy	60
Steel Master Finland Oy	50
Isokouvola Oy	30
K-Supermarket Mynämäki	20
Ab Muovitech Finland Oy	20

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen 9/2019 mukaan Mynämäen työvoima on 3623 (9/2018 3635).

Työttömien määrä

Syyskuun 2018 lopussa työttömien osuus työvoimasta oli Varsinais-Suomessa 7,9 % (8,7%, 9/2018) ja koko maassa 8,6 % (10,5 %, 9/2018). Varsinais-Suomessa työttömyysaste on siis hiukan pienempi kuin koko maassa. Varsinais-Suomessa työttömien määrä väheni 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Nuorten työttömyys väheni noin 11 % ja pitkäaikaistyöttömien noin 20 % Varsinais-Suomessa.

Mynämäessä työttömien määrä syyskuun 2019 lopussa oli 185 (218, 9/2018), joka on 5,1 % (6,0 %, 9/2018) työvoimasta. Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 30 (30, 9/2018) ja yli 50-vuotiaita 81 (97, 9/2018). Yli vuoden työttömänä olleita oli 49 (68, 9/2018).

Lähde: Varsinais-Suomen ELY-keskuksen työllisyyskatsaus 9/2019

Kela maksaa pitkään työttömänä olleille työmarkkinatukea. Kunnat maksavat Kelalle yli 300 päivää työmarkkinatuella olleiden tuesta 50 % ja yli 1.000 päivää työmarkkinatuella olleiden tuesta 70 %. Kunnan maksuosuus on noin 25.000 euroa/kk. Kunnan ei tarvitse maksaa em. osuutta työmarkkinatuesta, jos työttömälle järjestetään esim. kuntouttavaa työtoimintaa. Kunnan omassa organisaatiossa on vuoden aikana useita kymmeniä henkilöitä kuntouttavassa työtoiminnassa. Lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa ostetaan mm. Tsemppi ry:n Mynämäen toimipisteestä.

Elinkeino

Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.12.2015 § 83 Turun seudun elinkeinosopimuksen, jonka mukaisesti seudun kunnat ovat perustaneet Turun seudun kehitys Oy:n. Yhtiön toimialana on yritysneuvonta ja yritystoiminnan kehittäminen Turun seudulla. Yhtiö huolehtii Turun seudulla toteutettavien elinkeinopoliittisten palveluiden järjestämisestä. Yhtiö hankkii Turku Science Park Oy:ltä tai tuottaa itse yhtiön osakkaiden kanssa solmittavan palvelusopimuksen mukaiset palvelut sekä rahoittaa hankkeita. Yhtiö ei itse tuota palveluja.

Kunnanhallitus hyväksyi Mynämäen kunnan elinvoimaohjelman 19.11.2018 § 273.

3.4 Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelman laadinta-perusteet

Talousarvion rakenne

Kunnanvaltuusto hyväksyi 13.11.2017 päivitetyn strategian vuoteen 2025. Lautakunnat jalkauttavat strategian käytännön konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi talousarvioesityksissään.

Talousarvion rakenteeseen ei tule muutoksia vuosina 2020-2023.

Sote- ja aluehallintouudistus

Kevään 2019 vaalien jälkeen valittu maan hallitus käynnistää sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun uudelleen siten, että maahan tulee 18 maakuntaa ja niiden vastuulle siirretään sote-palvelut sekä aluepelastuslaitokset. Tämän hetken tiedon mukaan uudistus tulee voimaan aikaisintaan vuoden 2023 alusta eli ei tällä taloussuunnitelmakaudella.

Kuntalain taloutta koskevat säännökset

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen *huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet*. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne *toteuttavat kuntastrategiaa* ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään *kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet*.

Edelleen 110 §:n mukaan taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. *Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien.* Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Ns. kriisikuntamenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3. momentin mukaisesti.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin. Ptky Akselin perussopimuksen mukaan kuntayhtymän olennaisen ylijäämä ja alijäämän syntyminen pyritään ennakoimaan ja ottamaan huomioon yhtymähallituksen päätöksellä tarkistettavissa maksuissa niin, että ne vastaavat todellisia kustannuksia. Ptky Akseli ei siis käytännössä tee alijäämää.

Kriisikuntamenettely voidaan käynnistää myös silloin, jos alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa/asukas ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa/asukas.

Kunnan talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet

Kunnan käyttötalous eli palvelutuotanto on ollut alijäämäinen vuodet 2011 - 2015. Vuosi 2016 oli niukasti ylijäämäinen. Vuosi 2017 oli ylijäämäinen vesihuoltolaitoksen myyntivoiton takia noin 11,0 milj. euroa. Ilman myyntivoittoa ylijäämä olisi ollut noin 900.000 euroa. Vuoden 2018 tulos oli 3,2 milj. euroa alijäämäinen johtuen Ptky Akselin suuresta ylityksestä ja verokertymän vähentymisestä.

Mynämäen kunnan vuoden 2018 taseessa on ylijäämää 8,8 milj. euroa. Ylijäämä johtuu pelkästään vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä kirjatusta kirjanpidollisesta myyntivoitosta. Vuoden 2019 tulos tulee olemaan huomattavan alijäämäinen heikosta verotulojen kehityksestä ja mm. terveyskeskuksen purkamisesta kirjattavan kertapoiston takia. Ilman tasapainottamistoimenpiteitä kunnan tase kääntyy alijäämäiseksi vuoden 2020 jälkeen.

Mynämäen vuoden 2018 konsernitaseessa on ylijäämää 23.000 euroa (vesihuoltolaitoksen myyntivoitto eliminoituu konsernitaseessa). Kunnalle vuodelta 2019 tulevan huomattavan alijäämän takia konsernitilinpäätöksessä tulee olemaan alijäämää vähintään 500 euroa/asukas.

Heikentyneen taloudellisen tilanteen takia vuoden 2020 alussa laaditaan ja päätetään kunnanhallituksen päätöksen 7.10.2019 § 246 mukaisesti erillinen taloudentasapainottamisohjelma.

Verotulot

Verotulot vuosina 2018 - 2022

	TP 2018	MTA 2019	%	TA 2020	%	TS 2021	%	TS 2022	%
Kunnan tulovero	24 649 846	24 197 000	-1,9	26 150 000	8,1	27 221 000	4,1	27 905 000	2,5
Kiinteistövero	1 593 184	1 575 000	-1,2	1 725 000	9,5	1 725 000	0,0	1 725 000	0,0
Osuus yhteisöverosta	1 053 037	1 073 000	1,9	1 063 000	-0,9	1 117 000	5,1	1 154 000	3,3
Yhteensä	27 296 067	26 845 000	-1,7	28 938 000	7,8	30 063 000	3,9	30 784 000	2,4
Kunnan tulovero%	21,00 %	21,00 %		21,25 %		21,25 %		21,25 %	

%-sarake on muutos edellisen vuoden verotuloihin.

Kunnanvaltuusto vahvisti vuoden 2020 veroprosentit kokouksessaan 11.11.2019. Vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2021–2022 taloussuunnitelma on tehty valtuuston vahvistamien veroprosenttien mukaisesti.

Tuloveron tuottoa vähentää ansiotasoindeksin tarkistus sekä ensisijaisesti pienituloisille palkka-, eläke- ja päivärahatulonsaajille kohdistettu ansioverotulon kevennys. Kuntien verotuloja lisää kotitalous- sekä asuntolainakorkojen vähennysten leikkaus. Maan hallituksen talousarvioesityksen mukaan verotulojen nettovähennys kompensoidaan kunnille valtionosuuksien yhteydessä.

Verotulojen ennustamiseen, kertymiseen ja vertailuun edellisiin vuosiin vaikuttaa merkittävästi vuonna 2019 käyttöön otettu tulorekisteri, verokortt uudistus sekä ns. joustavaan verotukseen siirtyminen. Vuonna 2019 verotilitykset ovat olleet ainakin syyskuuhun saakka paljon alle ennusteiden. Suurin syy on verokortt uudistuksesta johtuva verovelvollisten liian pieni ennakonpidätysprosentti. Kuntien tilitykset korjaantuvat lopullisesti vuoden 2019 verotuksen valmistuttua kesä-lokakuussa 2020. Kuntaliitto olettaa ennustekehikossään, että verovelvolliset eivät korjaa ennakonpidätysprosenttejaan ja tilityksissä on vajetta jatkossakin verovuoden aikana.

Luonnollisten henkilöiden ja yritysten tuloverotuksessa siirryttiin vuoden 2019 alusta verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen (ns. verotuksen joustava valmistuminen). Verotus ei enää pääty kaikilla verovelvollisilla samaan aikaan vaan joustavasti kesä-lokakuun välillä. Muutos tarkoittaa sitä, että jäännösverojen periminen ja veronpalautusten maksaminen aikaisuu. Koska veronpalautukset peritään veronsaajilta ja jäännösverot tilitetään verosaajille, myös tilitykset veronsaajille muuttuvat. Tällä on vaikutuksia kuntien verotilitysten jaksottumiseen eri kuukausien välillä. Kiinteistöverotuksessa verotuksen joustavaan valmistumiseen siirytään vuonna 2020.

Kuntien osuus **yhteisöveron** tuotosta on 31,35 % vuonna 2018 ja 31,30 % vuosina 2019-2022.

Kiinteistöveroprosenttien ala- tai ylärajoihin ei ole tehty muutoksia vuodelle 2020.

Valtionosuudet

Valtionosuudet 2017–2021

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Peruspalvelujen valtionosuus	11 589 982	11 238 435	8 766 142	8 766 142	8 766 142
Verotulojen tasaus	3 923 408	3 841 487	4 275 145	4 275 145	4 275 145
Verotulomenetysten kompensatio			3 798 740	3 798 740	3 798 740
OKM:n muut valtionosuudet (mm. lukio)	-122 732	-91 216	-156 802	-156 802	-156 802
Yhteensä	15 390 658	14 988 706	16 683 225	16 683 225	16 683 225

Talousarvossa vuoden 2020 valtionosuudet ovat Kuntaliiton laskelman 14.10.2019 mukaiset. Suunnitelmavuosien 2021 - 2022 laskentaperusteista ei ole tietoa, joten ne on arvioitu samalle tasolle kuin vuonna 2020. Maan hallitus on päättänyt, että kunnille maksetaan vuodelle 2020 kuuluva kiky-sopimukseen liittyvä valtionosuus vuonna 2019. Mynämäen kunnalle ylimääräinen valtionosuus on noin 200.000 euroa. Vastaava summa on pois vuoden 2020 valtionosuudesta

Peruspalvelujen valtionosuus sisältää sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuden, esi- ja perusopetuksen valtionosuuden sekä yleisten kirjastojen, taiteen perusopetuksen sekä yleisen kulttuuritoimen valtionosuuden. Kunnille on vuosien ajan maksettu valtionosuuden yhteydessä *kompensaatiota veroperustemuutosten* takia pienentyvistä verotuloista. Vuodesta 2020 alkaen kompensaaion osuus ilmoitetaan kunnille erikseen. Mynämäen kunta saa vuonna 2020 peruspalvelujen valtionosuutta 8.452.201 euroa, jäljempänä mainittua verotulojen tasausta 4.275.145 euroa ja verotulojen kompensaaiota 3.798.740 euroa. Kompensaaio ei ole yhden vuoden osuus vaan se on kertymä useiden vuosien kompensaaioista. Yhteensä peruspalvelujen valtionosuus on 16.369.284 euroa.

Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet sisältävät lukion, esi- ja perusopetuksen oppilaskohtaisen lisärahoituksen sekä muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (mm. aamu- ja iltapäivätoiminta, nuoriso ja liikunta). Valtionosuus voi olla myös miinusmerkkinen. Lopullinen valtionosuus selviää tammikuussa 2020. Vuoden 2020 talousarviossa Mynämäen valtionosuus on sama kuin vuonna 2019 eli -156.802 euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä maksetaan *verotuloihin perustuva valtionosuiden tasausta*. Tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta. Tasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta laskettaessa käytetään koko maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia. Yksittäisen kunnan veroprosentin muutoksella ole siten vaikutusta kunnan saaman tasaustasoon tai maksaman tasausvähennyksen määrään. Verotulon tasaus on koko maan laskennallisen verotulon/asukas ja kunnan oman verotulon/asukas välinen erotus.

Mynämäen kunnan valtionosuudet kasvavat vuonna 2020 vuoden 2019 talousarvioon verrattuna noin 1,7 milj. euroa.

Valtionosuusleikkaukset ja -muutokset 2020 (Kuntaliitto)

Peruspalvelujen valtionosuuden kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyvästä kilpailukyky sopimuksesta. Lisäksi kasvuun vaikuttaa myös muita lakiin perustuvia muutoksia:

- Kilpailukyky sopimukseen sisältynyt **lomarahojen leikkaus päättyy** ja siihen liittyvä valtionosuuden vähennys päättyy vuoteen 2019. Kiky-leikkausten vähentyminen lisää valtionosuutta 264 milj. euroa vuonna 2020.
- Kilpailukyky sopimuksesta johtuen kustannustenjaon tarkistuksen kautta valtionosuutta vähennetään osittain kahteen kertaan. Tämä **kaksinkertainen kiky-leikkaus** kompensoidaan kunnille yhtenä eränä vuonna 2020. Kompensaation myötä valtionosuus lisääntyy 237 milj. euroa vuonna 2020. Budjettiriihen 17.9.2019 päätöksellä tämä maksetaan kunnille jo vuonna 2019. Summa on vastaavasti pois vuoden 2020 valtionosuuksista.
- Pääministeri Juha Sipilän hallituksen päättämä määräaikainen vuosia 2016-2019 koskenut **indeksikorotusten jäädytys päättyy** vuoteen 2019. Tehtyjä indeksijäädytyksiä ei kompensoida, mutta vuoden 2020 kustannustason muutos (+2,7 %) lisää valtionosuutta 187 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen **kustannustenjaon tarkistus** (perustuen vuoden 2017 tietoihin) lisää valtionosuutta 102 milj. euroa vuonna 2020.
- Veromenetysten kompensatiot lisääntyvät 312 milj. euroa vuonna 2020. Kunnille kompensoitava euromäärä on yhtä suuri kuin veroperustemuutoksista johtuva kuntakohtainen verotulojen menetys, joten veromenetysten ja kompensatioiden nettovaikutus kuntatalouteen on +/-0.

Edellä mainittujen muutosten lisäksi peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon kuntien tehtävien ja veloitteiden muutoksia vuonna 2020 seuraavasti:

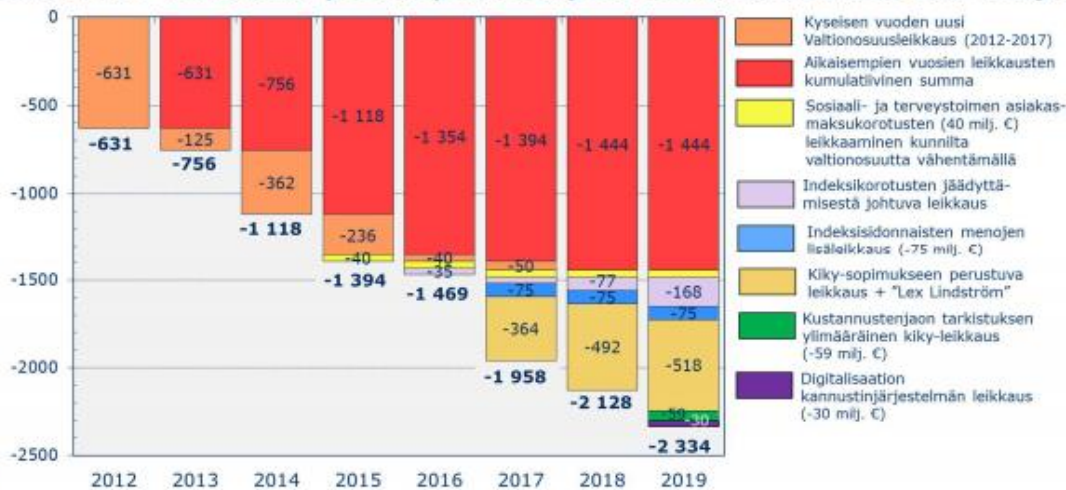
- Lastensuojelun jälkihuollon laajennus, +12 milj. euroa
- A1-kielen opetuksen varhentaminen, +7,5 milj. euroa
- Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus, +7,0 milj. euroa
- Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen, +6,7 milj. euroa
- Perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuuden tukeminen, +2,0 milj. euroa
- Vaasan keskussairaalan muutos laajan päivystyksen sairaalaksi, +1,0 milj. euroa
- Säästö omais- ja perhehoidon kehittämisen johdosta, -10,2 milj. euroa

- Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen, -22,9 milj. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden omarahoitusosuus on 3.655,41 €/as (3.524 euroa/as vuonna 2019). Opetus- ja kulttuuriministeriön (mm. lukio) valtionosuuden omarahoitusosuus on 263 €/as (255 euroa/as vuonna 2019). Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,46 % vuonna 2020 (25,37 % vuonna 2019). Valtionosuusprosentti kuvaa kuntien ja valtion välistä kustannusten jakoa, ei yksittäisen kunnan valtionosuusprosenttia.

Kuntaliiton kaavio 10.9.2018 valtionosuuksien leikkauksista vuosina 2012 – 2019 (vuonna 2020 ei ole merkittäviä valtionosuuksien leikkauksia, uudempaa kaaviota ei ole saatavilla):

Vuosien 2012-2019 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

Henkilöstömenot

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.2.2018-31.3.2020. Tammi-maaliskuussa 2020 ei tule palkankorotuksia. Uuden sopimuskauden korotuksista ei ole tietoa talousarvion käsittelyvaiheessa. Vuoden 2020 talousarviossa on 2,0 % korotusvaraus sisältäen lomarahojen palautumisen täysimääräiseksi. Vuosille 2021 ja 2022 on 0,5 %:n korotusvaraus edelliseen vuoteen verrattuna.

Palkkaperusteinen eläkemaksu sisältää eläkemaksun sekä jäsenyhteisökohtaisesti (kuntakohtaisesti) vaihtelevan työkyvyttömyyseläkemaksun. Kevan ilmoituksen mukaan Mynämäen kunnan työnantajan osuus eläkemaksusta vuonna 2020 on 17,14 %. Työkyvyttömyyseläkemaksun osuus on 1,34 % (sisältyy eläkemaksuprosenttiin). Varhaiseläkemaksua ei enää määrillä ja peritä erikseen vaan se sisältyy työkyvyttömyyseläkemaksuun. Suunnitelmavuosien 2021 ja 2022 budjetoinnissa on käytetty samaa maksuprosenttia.

Työttömyysvakuutusmaksu alenee noin 0,50 %-yksikköä vuodelle 2020. Mynämäen kunnan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2020 on noin 180.000 euroa.

Henkilöstömäärä osastoittain

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Hallinto-osasto	17,5	18,0	17,0	17,0	17,0
Sivistysosasto	196,0	196,8	199,4	194,4	193,4
Tekninen osasto	64,5	61,0	61,5	61,5	61,5
Yhteensä	278,0	275,8	277,9	272,9	271,9

3.5 Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelman sitovuus- taso

KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalousosa on valtuustoon nähden **bruttositova** tulosaluetasolla. Taloushallintoyksikkö on taseyksikköinä **nettositova** valtuustoon nähden.

KUNNANHALLITUS

Keskusvaalilautakunta

Tarkastuslautakunta

Yleishallinto

- Taloushallintoyksikkö (taseyksikkö, nettositova)

Perusturvakuntayhtymä Akseli

Erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuolto

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

Varhaiskasvatus

Opetustoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen toimen hallinto

Tilalaitos

Infra

Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja -kulut (netto)

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat

- Kiinteä omaisuus nettomääräisenä
- Talonrakennus (kohteittain > 200.000 €)
- Infrastrukturi
- Irtain omaisuus nettomääräisenä

RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitova erä on lainakannan muutokset.

4. KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 Keskushallinto

Tulosalue	Keskusvaalilautakunta
Tilivelvolliset	Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen
Toiminta-ajatus	Järjestää kunnan alueella kulloinkin toteutettavaksi määrätyt kunnalliset, maakunnalliset ja valtiolliset vaalit.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Suunnitelmakaudella 2020 - 2022 järjestetään kuntavaalit huhtikuussa 2021.

Mahdolliseen sote-uudistukseen liittyvien maakuntavaalien ajankohdasta ei ole tietoa. Maan hallituksen linjausten mukaan uudistus astuisi voimaan vuoden 2023 alusta.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

100 Vaalit

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	13 798	25 998	0	0	0
Kulut	-10 887	-25 727	-1 356	-15 932	-678
Toimintakate	2 911	271	-1 356	-15 932	-678
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	-939	-1 175	-1 356	-1 078	-678

Tilivelvollinen	Tarkastuslautakunta
Toiminta-ajatus	Kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen. Kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen valvonta. Sidonnaisuusrekisterin ylläpito sekä sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden valvonta.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Vuoden 2019 tilintarkastuksen ja arviointityön painopistealue on koko kunta / kunnanhallitus / johtaminen ja hallinto.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamisen arviointi ja investoinnit.

Vuoden 2019 talouden ja toiminnan tarkastuspäiviä vuosina 2019 - 2020 on yhteensä 12 päivää.

Vuoden 2020 tarkastuspäivien lukumäärä tarkentuu tarkastuslautakunnan vuoden 2020 työohjelmassa.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

130 Tilintarkastus

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-19 065	-22 038	-21 973	-20 081	-20 089
Toimintakate	-19 065	-22 038	-21 973	-20 081	-20 089
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	-379	0	0	0	0

Kunnanhallitus**Tulosalue****Yleishallinto****Tilivelvolliset**

Kunnanjohtaja Seija Österberg (kaavoitus ja elinkeinotoimi)
Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen

Toiminta-ajatus

Yleishallinto vastaa kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä maankäytön suunnitteluun ja elinkeinotoimeen liittyvistä valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä. Lisäksi kunnanhallitukselle kuuluu konsernihoito ja -ohjaus.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 – 2022

Suunnitelmakauden merkittävin haaste on talouden tasapainon säilyttäminen, koska sote-kustannusten jatkuva kasvu on merkittävästi kaventanut kunnan käyttötalouden liikkumavaraa. Investoinnit lisäävät poistoja ja vuosikatetta tulee vahvistaa, jotta sillä pystytään kattamaan poistot.

Varsinais-Suomen elinkeinoelämä on kehittynyt positiivisesti viime vuosina ja kehityksen toivotaan jatkuvan edelleenkin. Vt8:n ohituskaistat Nousiaisten ja Mynämäen välillä vahvistavat Mynämäen logistista asemaa entistä nopeampien liikenneyhteyksien muodossa. Roukkulin teollisuusalueella ja Mietoisten Laiskankareen teollisuusalueella on kaavamuutosten jälkeen lisää mahdollisuuksia yrityksille ja uusille työpaikoille. Kunnan elinvoimaa vahvistetaan Elinvoimaohjelman 2018-2021 tavoitteiden ja kehittämislinjausten mukaisesti.

Hyvät peruspalvelut, vireä harrastustoiminta sekä monipuolistuva asuntotuotanto (uusi rivitalo ja kerrostalo) ja tonttivaranto luovat pohjan asukasmäärän kasvulle.

Konserniohjauksen merkitys korostuu yhä lisääntyvässä verkostomaisessa toimintaympäristössä.

Keväällä 2019 toimintansa aloittaneen eduskunnan sote- ja maakuntauudistuksen linjauksista ei vielä ole muuta tietoa kuin, että uudistus astuisi voimaan vuoden 2023 alusta ja se pitäisi sisällään 18 maakunnan muodostamisen ja sote-palveluiden lisäksi maakunnan vastuulle siirtyisi myös pelastustoimi. Sote-palveluista vastaavat uudistukseen saakka Perusturvakuntayhtymä Akseli ja Varsinais-Suomen erikoisairaanhoidon kuntayhtymä.

Yleishallinto-tulosalueelle sisältyy seuraava kuntien välinen yhteistoiminta:

Maaseutuhallintopalvelut järjestää Liedon kunta. Alueeseen kuuluu 12 kuntaa/kaupunkia. Kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken edellisenä vuonna tukea hakeneiden maatilojen lukumäärän mukaisesti. Mynämäen kunnan maksumuus on noin 70.000 euroa.

Maatalouslomituspalvelut järjestää Vehmaan kunta. Alueeseen kuuluu 13 kuntaa/kaupunkia. Kunnat eivät maksa palveluista maksuosuutta.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

150 Yleishallinto

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	895 718	872 389	1 257 662	856 662	856 662
Kulut	-2 271 752	-2 362 516	-2 334 009	-2 294 347	-2 298 665
Toimintakate	-1 376 034	-1 490 127	-1 076 347	-1 437 685	-1 442 003
Sisäiset tulot	259 883	267 846	260 013	260 013	260 013
Sisäiset menot	-202 570	-214 743	-194 166	-194 166	-194 166

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma) Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta Edesautamme sujuvien kulku-yhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella 	<p>Asukasmäärän nettokasvu +50</p> <p>Asemakaavojen ajantasaisuus ja mahdollistavat rakentamismääräykset</p> <p>Monipuolinen markkinointi ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta.</p> <p>1–2 kyselyä kuntalaisille/vuosi</p> <p>Kehittämishankkeiden aktiivinen seuranta ja kunnan elinvoimaa tukevat lausunnot</p>	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresursseja elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta 	<p>Työpaikkaomavaraisuus on yli 60 %</p> <p>Turku Business Regionin yrityspalvelujen jalkautuminen kuntaan ja yrityksiin.</p> <p>Elinkeinotyöryhmän kehittämistyö.</p> <p>Yhtiön toiminnan uudistuminen. Yhtiölle hankitaan päätoiminen toimitusjohtaja, joka osallistuu myös kunnan elinkeinotoiminnan edistämishankkeisiin.</p> <p>Roukkulin teollisuusalueen ja Mietoisten Laiskankankareen teollisuusalueen lisääntynyt tonttivaranto</p> <p>Aktiivinen osallistuminen hankkeiden valmisteluun; tilaisuudet, lausunnot, kannanotot.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme kestäväen kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet 	<p>Kunnan omista hankkeista ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja kestäväen kehityksen huomioiminen</p> <p>Laaditaan konkreettinen Hinku- ja kiertotalousohjelma vuodelle 2020 ja ohjelmassa huomioidaan myös suunnitelma- vuodet.</p>	
Toimivat palvelut		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> Uudistamme jatkuvasti ja ennakolluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen Kehitämme omaa lukiota Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa 	<p>Sähköisten toimintojen käytön ja kuntien välisen yhteistyön lisääminen</p> <p>Tarpeettomista toimitiloista luopuminen</p> <p>Entisen kunnantalon tontti myydään vuonna 2020</p> <p>Toimintaa tehostavat ja tarpeisiin vastaavat yhteistyösopimukset</p>	
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Myntämässä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkkin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sote-keskusta Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi 	<p>Uusi terveyskeskus valmis vuoden loppuun mennessä</p> <p>Aktiivinen hyte-yhteistyö kunnan sisällä ja naapurikuntien kesken.</p>	
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma) Kehitämme myönteistä työnantajakuvaa 	<p>Vähintään yksi yhteinen esimieskoulutus.</p> <p>Koulutussuunnitelma, TYKY-toiminta ammattitaidon ja työhyvinvoinnin edistäjinä</p>	

Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla • Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea • Kehitämme elinympäristön ja liikkumisen turvallisuutta • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään 	<p>Monialaisen hyvinvointityöryhmän tehokas toimintaansa yhdessä hyte-yhteys-henkilön kanssa</p> <p>Akselin ja jäsenkuntien uudistettu hyvinvointikertomus</p> <p>Vaikuttajatoimielinten ja vapaaehtoistyön tukeminen</p>	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria • Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa 	<p>Kunnan kotisivujen tietojen ajantasaisuus.</p> <p>Sosiaalisen median hyödyntäminen</p> <p>Viestintäsuunnitelman päivittäminen</p> <p>Tiedotustilaisuudet tarvittaessa merkittävistä asioista.</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia 	<p>Luonnon tarjoamat mahdollisuudet matkailun edistämiseksi Mynämäessä; hankkeet, 3.sektorin yhteistyö, kuntien välinen yhteistyö</p>	

Tasapainoinen talous		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä • Sopeutamme palveluverkon tarkoituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen 	<p>2017 hyväksytyyn konserniohjeen mukainen toiminta. Konserniyhteisöiltä edellytetty toimiva raportointi toiminnan ja talouden kehittymisestä.</p> <p>Toimitilojen käyttöasteen tehokas seuranta ja reagointi tarpeiden muutoksiin</p>	
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen • Vuosikate kattaa vähintään poistot • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla 	<p>Mynämäen kunnan heikentyneen taloudellisen tilanteen takia vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2021-2022 talussuunnitelma eivät ole strategisten tavoitteiden mukaisia.</p> <p>Alkuvuonna 2020 käsiteltävässä talouden tasapainottamisohjelmassa määritellään keinot talouden tasapainottamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi vuosina 2020-2023.</p>	
Konsernitavoitteet		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Kuntayhtymät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri - Perusturvakuntayhtymä Akseli - Raision seudun koulutuskuntayhtymä (Raseko) 	<p>Avoin tiedonkulku konserniyhteisöjen ja kunnan välillä varmistetaan siten, että kunnille tiedotetaan ja kuntien kanssa neuvotellaan hyvissä ajoin mahdollisista talouteen ja toimintaan vaikuttavista muutoksista/toimenpiteistä.</p>	

<p>- Varsinais-Suomen erityishuolto- piiri - Varsinais-Suomen liitto</p>	<p>Kuntayhtymien toiminta järjestetään hyväksytyjen suunnitelmien ja talousarvion määrärahojen puitteissa.</p>	
	<p>Talouden raportointi on ajantasaista ja luotettavaa.</p>	
<p>Mynämäen Vesihuolto Oy</p>	<p>Sote-kuntayhtymien tulee tehostaa ja uudistaa palvelutuotantoaan ottaen huomioon kuntien taloudellinen kantokyky.</p>	
	<p>Toiminta järjestetään tehokkaasti ja taloudellisesti niin, että yhtiön talous säilyy tasapainoisena</p>	
	<p>Toiminnasta raportoidaan säännöllisesti konserniohjeen ja muun ohjeistuksen edellyttämällä tavalla.</p>	
	<p>Yhtiö turvaa vesivarojen riittävyyden myös yritystoiminnan tarpeisiin</p>	
<p>Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy</p>	<p>Toiminta järjestetään tehokkaasti ja taloudellisesti niin, että yhtiön talous säilyy tasapainoisena.</p>	
	<p>Toiminnasta raportoidaan säännöllisesti konserniohjeen ja muun ohjeistuksen edellyttämällä tavalla.</p>	
	<p>Yhtiö kehittää kiinteistöomaisuuttaan ja selvittää kumppanuushankkeiden mahdollisuudet kunnan elinvoimaa vahvistaa.</p>	
	<p>Yhtiö hyödyntää EU- ym. hankerahoituksen</p>	
<p>Ki Oy Mynäjoki</p>	<p>Yhtiön omistama tila (kirjasto) pidetään hyvässä kunnossa ja tarvittaviin korjauksiin varaudutaan suunnitelmallisesti.</p>	
<p>As Oy Mynämäen Augustanrivi</p>	<p>Kunnan omistamien huoneistojen vuokrataso pidetään yleistä vuokratasoa vastaavana.</p>	
	<p>Yhtiön omistama kiinteistö pidetään hyvässä kunnossa.</p>	
<p>Vakka-Suomen Media Osuuskunta</p>	<p>Osuuskunnan toiminta järjestetään niin, että se on liiketaloudellisesti kannattavaa.</p>	
	<p>Osuuskunta toimii omistajakuntien alueen viestinnän edistämiseksi avoimesti ja tasapuolisesti.</p>	

150 Yleishallinto

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 20201	TS 2022
kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
hallintojohtaja	1	1	1	1	1
elinvoimapäällikkö	0,5	1			
tietohallintopäällikkö	1	1	1	1	1
toimistosihtööri	1	1	1	1	1
tiedonhallintasihtööri	1	1	1	1	1
Yhteensä	5,5	6	5	5	5

Taseyksikkö**Taloushallintoyksikkö (sisältyy Yleishallinto-tulosalueeseen)****Tilivelvollinen**

Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen
Taloushallintoyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Taloushallintoyksikkö tuottaa taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelut Perusturvakuntayhtymä Akselille ja Mynämäen kunnalle sekä palkanlaskentapalvelut Nousiaisten kunnalle ja Ruskon kunnalle hyväksytyjen toimeksiantosopimusten mukaisesti.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Vuoden 2023 alussa mahdollisesti toteutuva sote-uudistus vaikuttaa Ptty Akselin takia merkittävästi taloushallintoyksikön toimintaan. Mahdollisiin toiminnallisiin ja henkilöstömuutoksiin on varauduttava suunnitelmakauden aikana.

Sitovat taloudelliset tavoitteet**1550 Taloushallintoyksikkö (sisältyy Yleishallinto -tulosalueeseen)**

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	563 123	604 025	583 514	583 514	583 514
Kulut	-550 743	-603 648	-583 519	-586 142	-588 778
Toimintakate	12 380	377	-5	-2 628	-5 264
Sisäiset tulot	155 911	175 341	152 665	152 665	152 665
Sisäiset menot	-12 029	-15 794	-14 650	-14 650	-14 650

Henkilöstö**1550 Taloushallintoyksikkö**

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 20201	TS 2022
talousyksikön päällikkö	1	1	1	1	1
pääkirjanpitäjä	2	2	2	2	2
palkkasihtööri	7	7	7	7	7
reskontrasihtööri	2	2	2	2	2
Yhteensä	12	12	12	12	12

Tulosalue Perusturvakuntayhtymä Akseli

Tilivelvolliset Kunnanjohtaja Seija Österberg

Toiminta-ajatus Tuottaa laadullisesti hyvät, tasa-arvoiset ja kohtuuhintaiset perusterveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut kunnan asukkaille.

Perusturvakuntayhtymä Akselin toiminnan tavoitteet on määritelty kunnanvaltuuston 14.10.2019 hyväksymässä vuosien 2018 – 2021 palvelutasosuunnitelmassa.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 – 2022

Sote-uudistuksen toteutumisen lopullinen malli ja ajankohta eivät vielä ole tiedossa.

Kuntien taloudellinen tilanne edellyttää, että kuntayhtymä tehostaa palvelutuotantoaan, seuraan palvelujen käyttöä ja talouden kehittymistä reaaliaikaisesti niin, että tarvittaviin muutoksiin on mahdollista reagoida vuoden aikana ja toiminta pystytään järjestämään vahvistettujen määrärahojen puitteissa.

Kuntayhtymässä tulee laatia talouden tasapainottamisohjelma ja hyväksyä selaiset menettelytapaohjeet, jotka tukevat tehokkaan ja taloudellisen palvelutuotannon järjestämistä.

Konsernitavoitteet ovat yleishallinto-tulosalueen kohdalla.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

160 Perusturvakuntayhtymä Akseli

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot		0	0	0	0
Kulut	-18 196 079	-18 072 352	-18 256 991	-18 616 885	-18 983 976
Toimintakate	-18 196 079	-18 072 352	-18 256 991	-18 616 885	-18 983 976
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	0	0	0	0	0

Maksuosuus perusturvakuntayhtymä Akselille vuonna 2020 on 17.994.701 €.

Kunnan vastuulla olevat eläkemaksut ovat 262.290 € (arvio).

Vuosien 2021 ja 2022 maksuosuus on + 2 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Tulosalue Erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuolto

Tilivelvollinen Kunnanjohtaja Seija Österberg

Toiminta-ajatus Tuottaa laadullisesti hyvät, tasa-arvoiset ja kohtuuhintaiset erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut kunnan asukkaille.

Erikoissairaanhoidon palvelut järjestää Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut järjestää Uudenkaupungin kaupunki.

Taloussuunnitelma vuosille 2020 - 2022

Kuntien omistajaohjausta on tarkoitus tehostaa sairaanhoitopiiriin johtamisjärjestelmässä ja uudistaa toimintaa huomioiden kuntien taloudellisen kantokyvyn.

Ympäristöterveydenhuollon alueeseen kuuluu yhdeksän kuntaa/kaupunkia. Mynämäen kunta on toiseksi suurin maksaja. Mynämäen osuus on n. 21 % eli noin 170.000 euroa. Kunnilta peritään maksuosuutta ympäristöterveydenhuollon kustannuksista aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kullakin toimipaikalla on suoritekohtainen yksikköhinta, jonka perusteella kyseisen toimipaikan palveluja käyttäneitä kuntia laskutetaan.

Konsernitavoitteet ovat Yleishallinto-tulosalueen kohdalla.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

170 Erikoissairaanhoito ja ympäristöterveydenhuolto

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-10 351 647	-10 508 536	-11 143 570	-11 372 140	-11 594 062
Toimintakate	-10 351 647	-10 508 536	-11 143 570	-11 372 140	-11 594 062
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	0	0	0	0	0

Vuonna 2020 erikoissairaanhoidon maksuosuus on 10.878.528 €. Ympäristöterveydenhuollon maksuosuus on 159.000 €. Yhteensä kunnan vastuulla olevat eläkemaksut ovat 106.042 € (arvio). Vuosien 2021 ja 2022 maksuosuus on + 2 % edelliseen vuoteen verrattuna.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA, TARKASTUSLAUTAKUNTA JA KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	909 516	898 387	1 257 662	856 662	856 662
Kulut	-30 849 430	-30 991 169	-31 757 899	-32 319 385	-32 897 470
Toimintakate	-29 939 914	-30 092 782	-30 500 237	-31 462 723	-32 040 808
Sisäiset tulot	259 883	267 846	260 013	260 013	260 013
Sisäiset menot	-203 888	-215 918	-195 522	-195 244	-194 844

4.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Tulosalue	Sivistystoimen hallinto/osaston yhteinen toiminta
Tilivelvolliset	Kasvatus- ja sivistysjohtaja Susan Porkka
Toiminta-ajatus	Kehittää ja uudistaa osaston toimialaa kunnan strategisten tavoitteiden suuntaisesti.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Koko osaston tavoitteena on tuottaa laadukkaita palveluja varhaiskasvatukseen, opetustoimen sekä vapaa-aikatoimen alalla kunnan myöntämien resurssien puitteissa. Hallinnon tulosalue osallistuu kaikkien tulosalueiden toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen.

Oheinen talousarvio sisältää tulosaluekohtaisesti käyttötalouden tuloarviot, määrärahat, henkilöstösuunnitelman sekä muut määrälliset tunnusluvut. Talousarvio sisältää varhaiskasvatukseen, opetuksen sekä vapaa-aikatoimen tulosalueiden osalta toiminnalliset tavoitteet ja mittarit.

Koko kasvatus- ja sivistystoimen yhteinen toimintasuunnitelma laaditaan vuoden 2020 aikana.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

500 Sivistystoimen hallinto		huhti			
	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	11 113	1 000	1 000	1 000	1 000
Kulut	-168 095	-192 188	-204 495	-205 236	-205 881
Toimintakate	-156 982	-191 188	-203 495	-204 236	-204 881
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	-13 258	-8 999	-13 205	-13 205	-13 205

Suoritteet ja tunnusluvut

500 Sivistystoimen hallinto		TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet						
lautakunnan kokoukset		10	10	10	10	10
Tunnusluvut						
€/asukas		27	25	26	26	26

Henkilöstö

500 Sivistystoimen hallinto		TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
kasvatus- ja sivistysjohtaja		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
toimistosiihteeri		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Yhteensä		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Tulosalue	Varhaiskasvatus
Tilivelvollinen	Varhaiskasvatusjohtaja Erja Santanen
Toiminta-ajatus	Tuottaa uudistetun varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti perheille laadukkaita, turvallisia ja joustavia varhaiskasvatuspalveluita, joiden tavoitteena on lapsen tasapainoisen kehityksen turvaaminen.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Lainsäädäntö korostaa henkilöstön koulutustason nostoa sekä varhaiskasvatussuunnitelman ja pedagogiikan merkitystä. Lapsen etu nousee keskiöön. Kaikki toiminta pohjautuu uuteen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tämä merkitsee suunnitelmavuosien aikana satsauksia mm. henkilöstön kouluttamiseen, tieto- ja viestintätekniikkaan sekä systemaattiseen laadun arvioinnin kehittämiseen. Hankkeita hyödynnetään koulutus- ja kehittämistyössä myös jatkossa.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja 1.8.2019 alkaen palvelusetelillä. Luontopäiväkoti ja avoin varhaiskasvatuspalvelu (leikki-toiminta) jatkuu tarpeen mukaan. Ilta- ja viikonloppuhoitoa järjestetään Pikkulaurissa. Esiopetusta annetaan päiväkodeissa. Tarvittava erityisen tuen tarjoaminen kuuluu koko henkilöstön työhön, asiantuntijoina toimivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Pienennetty esiopetusryhmä toimii Pikkulaurissa ja tarpeen mukaan Tavastilassa. Integroitu erityisryhmä toimii Vaahteramäen päiväkodissa. Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä on kasvanut, mikä vaikuttaa henkilöstön määrän tarpeeseen.

Hallitusohjelmassa oleva varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden palauttaminen kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2020 alkaen on osittain huomioitu budjetissa, mm. palvelusetelikustannuksiin lisätty 10 lasta 1.8.2020 alkaen. Mahdollista 5-vuotiaiden maksutonta varhaiskasvatusta ei ole huomioitu tässä budjetissa.

Lasten yksityisen hoidon tuen kuntalisää on käyttänyt kaksi lasta, ja sitä esitetään edelleen maksettavaksi Kelan kautta. Mynämäen perheillä on mahdollisuus saada päivähoitopaikka muusta Turun seudun kunnasta seutukunnan os-topalvelusopimuksen mukaisesti, samoin muut voivat ostaa paikkoja Mynämäestä. Päivähoitopaikan ostaminen/myyminen harkitaan tapauskohtaisesti riippuen kunnan omien paikkojen riittävydestä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan ja seurataan.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

505 Varhaiskasvatus

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	495 731	456 000	468 000	468 000	468 000
Kulut	-3 978 472	-4 070 332	-4 276 360	-4 289 883	-4 303 474
Toimintakate	-3 482 741	-3 614 332	-3 808 360	-3 821 883	-3 835 474
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	-723 762	-675 397	-690 229	-690 229	-690 229

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
Asukasmäärä kasvaa		

<ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma). • Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin. • Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta. • Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella. 	<p>Varhaiskasvatuspaikkojen määrä on riittävä, hoitopaikat myönnetään lakisääteisessä ajassa. Mitataan täyttöaste-toteuma.</p> <p>Laadukas, monipuolinen varhaiskasvatus on merkittävä osa kuntamarkkinointia: tavoitteena on varmistaa, että tämä näkyy kunnan markkinoinnissa. Mitataan vuonna 2020 toteuttavalla mediaseurannalla.</p>	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita. • Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa. • Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin. • Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta. • Jatkamme kestävä kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet. 	<p>Mikäli työpaikat lisääntyvät ja asukasmäärä kasvaa, tulee varhaiskasvatuksen varautua mahdolliseen hoitopaikkojen kysyntään. Näissä tilanteissa varhaiskasvatuksessa markkinoidaan palvelusetelin mahdollisuutta/ palkataan tarpeen mukaan lisäresurssia.</p> <p>Varhaiskasvatuksen omat ympäristökasvatusprojektit Vihreä lippu -päiväkodin jatkuminen. Tavoitteena ylläpitää yhtä virallista Vihreän lipun päiväkotia.</p>	
<p>Toimivat palvelut</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uudistamme jatkuvasti ja ennakoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden. • Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko. • Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen. • Kehitämme omaa lukiota. • Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa. 	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoitteena keskiarvo hyvä.</p> <p>Kaikki varhaiskasvatustilat ovat terveelliset ja turvalliset.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa. 		
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämäessä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sote-keskusta. Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi. 		
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä. Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma). Kehitämme myönteistä työnantajakuva. 	<p>Kehityskeskustelut käydään 100 %.</p> <p>Henkilökunta on pätevää 100%. Tavoitteena se, että varhaiskasvatuksen opettajien suhteellinen määrä lisääntyy.</p> <p>Työhyvinvointiin ja -ergonomiaan kiinnitetään huomiota.</p>	
Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla. Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea. Kehitämme elinympäristön ja liikumisen turvallisuutta. Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään. 	<p>Ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen. Perhekeskuspalvelujen määrän lisääminen yhdessä Akselin kanssa.</p> <p>Toteutetaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja siellä määritellyjä mittareita.</p> <p>Lasten tunne- ja turvataitokasvatuksen lisääminen, kiusaamista ehkäisevä Mini-Verso-ohjelma käytössä.</p>	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria. Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. 	<p>Varhaiskasvatustalouden systemaattista laadun arviointia kehitetään.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta. • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä. • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin. • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin. • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa. 		
<p>Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen. • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia. 	<p>Luontopäiväkotitoiminta kodassa jatkuu. Lisäksi kaikissa päiväkodeissa kiinnitetään huomiota siihen, mitä toiminnallista oppimista lähiympäristössä voi tehdä. Luontoprojektien määrä mitataan ja tuodaan lautakunnalle tiedoksi.</p>	
<p>Tasapainoinen talous</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä. • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti. • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla. • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä. • Sopeutamme palveluverkon taroituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioiden ottaen. 	<p>Toiminta järjestetään vahvistetun talousarvion rajoissa. Kysynnän kasvassa selvitetään resurssitarve erikseen.</p>	
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p>	<p>Noudatamme lakisääteisiä asiakasmaksuja.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen. • Vuosikate kattaa vähintään poistot. • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella. • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla. 		
--	--	--

Suoritteet ja tunnusluvut

505 Varhaiskasvatus

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
Päiväkodit:					
-kokopäivä	209	230	230	230	230
-osapäivä	85	83	78	78	78
-esiopetus	88	83	78	78	78
Erityispäivähoito	29	23	23	23	23
Perhepäivähoito	14	18	14	14	14
Palveluseteli			29	30	30
Ostopalvelupäivähoito	3	1	1	1	1
Muu päivähoito: kotihoidontuki/perheet	88	96	82	82	82
Tunnusluvut					
€/ hoitopaikka					
Päiväkotihoido	9 530	8 639	8 886	8 886	8 886
Esiopetus	5 249	4 924	5 144	5 144	5 144
Perhepäivähoito	10 767	10 622	12 876	12 876	12 876
Palveluseteli			9 310	9 310	9 310
Kotihoidontuki, €/perhe	3 965	4 552	4 414	4 414	4 414

Henkilöstö

501 Varhaiskasvatus

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
varhaiskasvatusjohtaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
toimistosihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
vastaava lastentarhanopettaja	2,0	2,0			
päiväkodinjohtaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
varhaiskasvatuksen opettaja	19,0	18,5	21,5	23,5	25,5
lastenhoitaja/päivähoitaja	29,5	33,5	33,0	31,0	29,0
päiväkotiapulainen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
erityisavustaja	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0
varahenkilö	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
koulunkäynninohjaaja		0,8	0,4	0,4	0,4
perhepäivähoitaja	8,0	4,5	3,5	3,0	2,0
Yhteensä	69,0	70,8	69,9	69,4	68,4

Tulosalue	Opetustoimi
Tilivelvolliset	Rehtorit ja koulujen luokanopettaja-rehtorit
Toiminta-ajatus	Tuottaa laadukasta perus- ja lukio-opetusta

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 – 2022

Opetus- ja kasvatustyön paikalliset tavoitteet on kirjattu opetussuunnitelmaan ja sitä täydentäviin työsuunnitelmiin, sekä toimintaa ohjaavaan opetustoimen lainsäädäntöön. Yhteistyö Mynämäen vapaa-aika- ja kulttuuritoimen kanssa edistää laadukkaan perusopetuksen toteutumista.

Koulutusta varten on laadittu yhteinen koulutustarjotin, jossa osa täydennyskoulutuksesta on kaikille yhteisiä ja osa valittavissa oman kiinnostuksen ja tarpeen mukaan teemoittain. Käynnissä olevat hankkeet lisäävät henkilöstön koulutustarjontaa.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteinen TVT-opettaja aloitti toimintansa lukuvuonna 2019 - 2020. TVT-opettaja toimintaa jatketaan lukuvuonna 2020 - 2021. Hän kouluttaa ja tukee opetushenkilöstöä TVT:n käytössä ja näin lisätään ja tuetaan koululaisten ja varhaiskasvatuksen lasten TVT-taitoja strategian mukaisesti. Syksyllä 2019 jaettiin ensimmäisen kerran 4. ja 7.- luokkalaistalle henkilökohtaiseen käyttöön Chrome-bookit. Tätä tullaan jatkamaan tulevina vuosina TVT-strategian mukaisesti. Talousarviossa on varattu tämän toteuttamiseksi vuosittainen rahoitus.

Oppilasmäärät ovat koulukohtaisesti nähtävänä talousarvion suoritteista kaikkien koulujen osalta. Huolin koululaiset siirtyivät väistötilojen sisäilmaongelmien vuoksi syksyllä 2019 väliaikaisesti Laurin kouluun. Huolin koulun saneeraus keskeytettiin syksyllä 2019. Huolin koulun oppilaiden koulupaikka ja henkilöstön sijoittuminen määritellään kevään 2020 aikana.

Karjalan koulun oppilasmäärä on laskemassa alle kolmenkymmenen. Oppilasennusteen mukaan oppilasmäärä lukuvuonna 2020 - 2021 tulisi olemaan 24. Oppilasmäärä huomioden Karjalan koulun toimintaa pitää uudelleen arvioida vuoden 2020 aikana.

Mynämäen lukiossa vastataan vuonna 2020 lukioissa tapahtuviin uudistuksiin. Elokuussa 2019 voimaan astunut uusi lukiolaki toi lukioille mm. veloitteet opiskelijoiden jälkiohjauksesta lukiosta valmistumisen jälkeen, erityisopetuksesta sekä korkeakoulu yhteistyöstä. Opinto-ohjaajan työtehtävät sisältävät myös opiskelijoiden jälkiohjauksen. Mynämäen lukiossa erityisopettajan tukea on tarjottu jo aikaisempina lukuvuosina ja sitä jatketaan edelleen. Korkeakoulu yhteistyössä opettajille kerrotaan yhteistyömahdollisuuksista korkeakoulujen kanssa ja esimerkiksi lukion opiskelijoille avoimista yliopistokursseista. Ylioppilastutkinnon muuttuneet säädökset, ml. hyväksytyt kokeen korotuskertojen rajoitusten poistaminen, voivat tuoda lukiolle aiempaa enempiä korottajia. Siihen pitää lukion kirjoitusjärjestelyissään varautua. Vuonna 2021 käyttöön otettavan uuden lukion opetussuunnitelman perusteet julkaistaan syksyllä 2019, ja lukio on aloittanut paikallisen opetussuunnitelman valmistelun. Opetussuunnitelmaa valmistellaan vuoden 2020 aikana koko koulun opettajakunnan yhteistyönä mm. kevään veso-päivässä.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

510 Opetustoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	645 588	477 000	524 000	514 000	514 000
Kulut	-8 649 382	-8 568 525	-8 717 490	-8 766 061	-8 794 763
Toimintakate	-8 003 794	-8 091 525	-8 193 490	-8 252 061	-8 280 763
Sisäiset tulot	720	0	0	0	0
Sisäiset menot	-1 730 573	-1 525 005	-1 579 499	-1 579 499	-1 579 499

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma). Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin. Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta. Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella. 	<p>Asukasmarkkinoinnissa hyödynnetään päiväkotien ja koulujen monipuolista tarjontaa sekä lukion hyviä oppimistuloksia. Jatketaan media-seuranta (juttujen määrä/vuosi).</p>	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita. Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa. Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin. Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta. Jatkamme kestävä kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet. 	<p>Yrittäjyyskasvatusprojekteihin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Kaikki 6.- ja 9. luokkalaiset osallistuvat Yrityskylätoimintaan.</p> <p>Yhdeksäsluokkalaisten monialainen oppimiskokonaisuus teknologiateollisuutta ja yrittäjyyttä (MyTech).</p> <p>Opetustoimen omat ympäristökasvatusprojektit ja monialaiset oppimiskokonaisuudet (Hinku seitsemännellä luokalla).</p>	
Toimivat palvelut		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020

<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uudistamme jatkuvasti ja ennakoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden. • Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko. • Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen. • Kehitämme omaa lukiota. • Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa. • Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa. 	<p>Kehittämishankkeet erillirahoituksella, isoimpina: Erityisavustus lukiouudistuksen toimeenpanon tukemiseen Töihin!-hanke, lukio Liikkuva lukio, lukio Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet, perusopetus. Paras Koulu-hanke, perusopetus. Kohti yhteisöllistä toiminta- ja arviointikulttuuria oppijan hyväksi (ArTo)-hanke, perusopetus. Syksyllä 2019 aloittanut perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteinen TVT-opettaja jatkaa toimintaansa.</p>	
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä. • Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma). • Kehitämme myönteistä työnantajakuva. 	<p>Kehityskeskustelut käydään 100 %.</p> <p>Laaditaan opetustoimen vuosittainen koulutustarjotin. Hyödynnetään hankkeista saatavia koulutusmahdollisuuksia. Säännölliset kokoukset ja tapaamiset (esimerkiksi tiimi- ja rehtorikokoukset).</p>	
<p>Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla. • Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea. • Kehitämme elinympäristön ja liikumisen turvallisuutta, • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään. 	<p>Hyvinvointisuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat oppilaiden kasvua ja kehitystä.</p> <p>Koulu tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä järjestämällä aktiivista harrastustoimintaa kerhotoiminnan kautta, tavoitteena 10 kerhoa/kunta.</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteyshenkilö on mukana suunnittelemassa koulujen matalan kynnyksen toimintaa.</p> <p>Koulujen tilojen (pääasiassa liikuntasalien) monipuolinen iltakäyttö. Käyttöasteen tavoite yhteensä n. 70% päivä- ja ilta-aikaan.</p>	

	Huomioimme toiminnassamme lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria. • Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta. • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä. • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin. • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin. • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa. 	<p>Osallisuus on tärkeä osa uutta opetussuunnitelmaa. Jokaisella koululla toimii aktiivinen oppilaskunta. Mittarina tapaamisten tai kokousten määrä/vuosi, sekä oppilaskuntien tekemät aloitteet koulun toiminnasta.</p> <p>Laaditaan koko osaston yhteinen toimintasuunnitelma, jonka laatimessa hyödynnetään aikaisempia asiakaskyselyjä, sekä tehdään täydentävä kuntalaiskysely osaston palveluista. Toimintasuunnitelma tuodaan hyväksyttäväksi lautakuntaan.</p> <p>VERSO-toiminnan vahvistaminen kiusaamisen ehkäisemiseksi ja oppilaiden osallistamisen tukemiseksi.</p> <p>Opetuksen arvioinnin päivitetyn huoltajakyselyn säännöllinen käyttö; tulosten hyödyntäminen toiminnassa.</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen. • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia. 	<p>Retkeilyyn ja kotiseutuun liittyvät projektit hyväksytään koulujen vuosisuunnitelmien yhteydessä jokaisen lukuvuoden alkaessa. Retket ovat myös osa opetussuunnitelmaa.</p>	
Tasapainoinen talous		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä. • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme 	<p>Opetustoimi tuottaa palvelut vahvistetun talousarvion puitteissa. Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa perusopetusta.</p>	

<p>investoinnit tarveharkinnan jälke- keen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä. • Sopeutamme palveluverkon taroituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen. 		
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen. • Vuosikate kattaa vähintään pois- tot. • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella. • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla. 		

Suoritteet ja tunnusluvut

510 Opetustoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
kouluja	9	9* 	8	8	8
oppilaita/perusopetus	799	789	779	738	731
aloituspaikkoja/lukio	70	70	70	70	70
opiskelijoita/lukio	189	189	175	175	175
muista kunnista	36	45	40	40	40
ap-ip-asiakkaat	**	**	66	66	66
Tunnusluvut					
€/oppilas (perusopetus)	8 307	8 805	8 673	9 187	9 308
€/opiskelija (lukio)	6 559	6 522	7 277	7 277	7 277
€/ap-ip-asiakas	**	**	2 519	2 519	2 519

* Ihalaisten koulu mukaan lukien

** aamu- ja iltapäivätoiminta siirtyi 1.8.2019 perusopetuksen alle

Perusopetuksen koulukohtaiset yksikkökustannukset/oppilas ja oppilasmäärä

	TP 2018 oppilasmäärä		TA 2019 oppilasmäärä		TA 2020 oppilasmäärä	
Aseman koulu	8 471	42	7 249	48	7 861	46
Huolin koulu*	9 038	33	9 027	35	7809	45
Ihalaisten koulu**	10 620	18				
Karjalan koulu	8 872	39	11 094	33	12 308	27
Laurin koulu	7 272	520	7 740	511	7 820	531
Tarvaisten koulu***	10 680	32	10 861	32	12 512	20
Tavastilan koulu	10 552	75	11 133	74	11 015	72
Pyhän koulu	12 338	30	9 273	38	9974	38

* Talousarviossa 2020 Huolin koulun osalta oppilaskohtainen kustannus laskettu lv:n2019-2020 loppuun

** Ihalaisten koululaiset siirtyivät Laurin kouluun lv 2018-2019 alusta

*** Tarvaisiin jäi luokat 1-4 lv 2018-2019 alusta

Henkilöstö

510 Opetustoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
erityisluokanopettaja*	9,0	10,0	10,0	10,0	10,0
erityisopettaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
koulusihteeri	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
lehtori	30,0	28,0	28,0	28,0	28,0
luokanopettaja****	28,0	24,0	27,0	25,0	25,0
koulunkäynninohjaaja**	23,0	27,0	27,0	27,0	27,0
rehtori	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
luokanopettaja-rehtori	7,0	6,0	4,5	4,0	4,0
tuntiopettaja*	8,0	9,0	11,0	9,0	9,0
aamu- ja iltapäivätoiminta ***			3,0	3,0	3,0
Yhteensä	111,0	110,0	116,5	112,0	112,0

* Sis. Leinikissä määräaikaisesti 1 erityisluokanopettaja ja 1 erityisopetuksen tuntiopettajaa

** Sis.vuodesta 2018 alkaen Leinikin kaksi ohjaajaa

*** Sis.syksystä 2019 alkaen kolme ap/ip-ohjaajaa

**** TA2019 arvioitu 24 luokanopettajaa, mutta 2019 luokanopettajia on 29

Tulosalue

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Tilivelvolliset

Liikunta- ja nuorisopalveluvastaava Marja Kannisto
Kulttuuri- ja kirjastopalveluvastaava Viktoria Kulmala

Toiminta-ajatus

Tuottaa kustannustehokkaasti ja kuntalaisia osallistaen laadukkaita hyvinvointi-, kirjasto- ja kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluita.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Suunnitelmakaudella aloitetaan koordinoitu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ tulosalueella. Tähän liittyy koko sektorin tiivis yhteistyö kolmannen sektorin kanssa. Toimintaa tukemaan käynnistetään hankkeita kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Toimialan tavoitteena on tehdä vapaa-aikatoimen kuntalaisten hyvinvointiin liittyviä palveluita vielä näkyvämmäksi kohderyhmille.

Suunnitelmakaudella tarkistetaan palveluiden määrä ja laatu tässä heikentyneessä taloustilanteessa.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

530 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	255 585	241 600	227 461	227 461	227 461
Kulut	-1 374 680	-1 369 337	-1 377 347	-1 380 112	-1 382 893
Toimintakate	-1 119 095	-1 127 737	-1 149 886	-1 152 651	-1 155 432
Sisäiset tulot	18 070	12 000	8 025	8 025	8 025
Sisäiset menot	-424 962	-421 801	-431 047	-431 047	-431 047

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma). Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin. Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta. Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella. 	<p>Liiku-tiedote muutetaan koko kunnan tiedotelehdeksi, joka jaetaan kaksi kertaa vuodessa joka kotiin ja julkaistaan verkossa kaksi kertaa.</p>	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita. Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa. Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin. Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta. 		

<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme kestäväen kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet. 		
Toimivat palvelut		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> Uudistamme jatkuvasti ja ennakoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden. Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko. Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen. Kehitämme omaa lukiota. Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa. 	<p>Nuorisotilojen toimitilaselvitys yhdessä teknisen toimen kanssa (liittyy aiempaan moottoritalli-aloitteeseen) ja uusien toimintamallien luominen.</p> <p>Mietoisten omatoimikirjaston toiminnan kehittäminen.</p> <p>Mynämäen kunnan museosuunnitelman laatiminen.</p>	
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämässä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sote-keskusta. Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi. 	<p>Wertaisliikuttajatoiminnan ja ennalta ehkäisevän toiminnan lisääminen ja kehittäminen.</p>	
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä. Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma). Kehitämme myönteistä työnantajakuvaa. 	<p>Vapaa-aikatoimen henkilöstösuunnitelman laatiminen. Nuorisotyön järjestämistavan ja määrän kriittinen tarkastelu.</p>	
Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla. • Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea. • Kehitämme elinympäristön ja liikkumisen turvallisuutta. • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään. 	<p>Selkeät palvelut ja palvelutuotteet.</p> <p>Vapaa-aikatoimen laatu- ja vaikuttavuusmittarit sekä systemaattinen asiakaspalautteen kerääminen: lautakunta hyväksyy koko osaston yhteisen arviointisuunnitelman.</p>	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria. • Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta. • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä. • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin. • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin. • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa. 	<p>Omatoimiset torstaikonserdit ja näytellyt kirjastossa, 12/vuosi.</p> <p>Asiakkaiden aktivoiminen sosiaalisen median kautta.</p> <p>Järjestöjen tapaaminen kaksi kertaa vuodessa terveyden ja hyvinvointityön merkeissä.</p> <p>Kylien neuvottelukunnan kokouksiin osallistuminen.</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen. • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia. 	<p>Olemme aktiivisesti mukana yhdistys- ja järjestötyössä hankkeiden kehittämisessä: Vähintään 1 yhteistyöprojekti/vuosi.</p>	
Tasapainoinen talous		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä. • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti. 	<p>Sähköisten palvelujen kehittäminen.</p> <p>Palvelukartoitus ja palvelujen hinnoittelun tarkastus.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla. • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä. • Sopeutamme palveluverkon taroituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen. 		
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen. • Vuosikate kattaa vähintään poistot. • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella. • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla. 	<p>Toiminta järjestetään hyväksytyin talousarvion puitteissa.</p> <p>Taksojen tarkistaminen.</p>	

Suoritteet ja tunnusluvut

530 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
nuorisotiloja	2	2	2	2	2
kävijöitä	2 500	2 500	4 000	4 100	4 100
ap/ip -asiakkaat	75	66	*	*	*
liikuntatilat	11	11	11	11	11
kirjastot	2	2	2	2	2
aukiolotunteja	6 770	6 770	6 770	6 770	6 770
museot	2	2	3	3	3
käviöitä (kirjasto ja kultt	40 000	42 000	41 000	41 000	41 000
Tunnusluvut					
nuorisotyö €/asukas	32	32	32	32	32
ap/ip toiminta €/asiakas	2 909	2 524	2 519	2 519	2 519
liikunta €/asukas	50	46	44	44	44
kirjasto €/asukas	47	47	45	47	47
kulttuuri €/asukas	3	3	3	3	3

*aamu- ja iltapvtoiminta siirtyi 1.8.2019 perusopetuksen alle

Henkilöstö

530 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
kulttuuri- ja kirjastopalveluvastaava	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
kirjastovirkailija/kulttuuriohjaaja	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
liikunta- ja nuorisopalveluvastaava	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
vapaa-ajanohjaaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
ohjaaja nuorisotalo	4,0	4,0	1,0**	1,0**	1,0**
uimahallin valvoja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
vastuuhjaaja	1,0	1,0	*	*	*
nuorten työpajaohjaaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	14,0	14,0	11,0	11,0	11,0

* ap/ip-toiminta siirtyi perusopetuksen alle 1.8.2019

** 3 osa-aikaista = 1,0

Kasvatus- ja sivistyslautakunta yhteensä

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	1 408 017	1 175 600	1 220 461	1 210 461	1 210 461
Kulut	-14 170 629	-14 200 382	-14 575 692	-14 641 292	-14 687 011
Toimintakate	-12 762 612	-13 024 782	-13 355 231	-13 430 831	-13 476 550
Sisäiset tulot	18 790	12 000	8 025	8 025	8 025
Sisäiset menot	-2 892 555	-2 631 202	-2 713 980	-2 713 980	-2 713 980

4.3 Tekninen lautakunta

Tulosalue Teknisen toimen hallinto

Tilivelvolliset Tekninen johtaja Vesa-Matti Eura

Toiminta-ajatus Tekninen osasto vastaa kunnan maankäytön suunnittelusta, infran suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, tilahallinnosta, kiinteistöjen hoidosta, ruoka- ja siivous palvelusta, rakennusvalvonnasta ja ympäristöasioista.

Tavoitteena on toimintojen kehittäminen ja ylläpitäminen siten, että luodaan turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö kaikille kuntalaisille sekä tarjotaan hyvät toimintaedellytykset elinkeinoelämälle.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Toiminnassa ei oleellisia muutoksia. Joukkoliikenne, ALPE ja talkooavustukset sisältyvät tähän kustannuspaikkaan. Suunnitelmakauden tärkein tavoite on palvelutuotantosunnitelman laatiminen. Kunnan omaisuuden hallinta, energian käytön ja tilojen tehostaminen ovat keskeisimmät kehityskohteet.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

700 Teknisen toimen hallinto

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	116 396	115 000	130 000	130 000	130 000
Kulut	-1 094 786	-1 132 477	-1 145 513	-1 146,946	-1 147 963
Toimintakate	-978 390	-1 017 477	-1 015 513	-1 016 946	-1 017 963
Sisäiset tulot	0	0	0	0	0
Sisäiset menot	-16 290	-61 967	-31 985	-31 985	-31 985

Henkilöstö

700 Teknisen toimen hallinto

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
tekninen johtaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
toimistos sihteeri	1,0	0,5	2,0	2,0	2,0
Yhteensä	2,0	1,5	3,0	3,0	3,0

Tulosalue Tilalaitos

Tilivelvolliset Kiinteistöpäällikkö Pasi Kempainen

Toiminta-ajatus Hoitaa keskitetysti kunnan kiinteistöjen kunnossapidon, siivous- ja ruokapalvelun.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Toiminnan tavoitteena on tilojen tehokas ja turvallinen käyttö. Tilojen korjauksiin ja kunnossapitoon sekä energiatehokkuuteen kiinnitetään edelleen huomiota.

Tilojen käyttöastetta pyritään nostamaan. Tyhjiä ja käyttämättömiä tiloja realisoidaan.

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä päivitetään, koska vanhaa järjestelmää ei enää tueta.

Sisäilmatyön organisointia ja resursointia kehitetään.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

730 Tilalaitos

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	4 525 241	4 180 105	4 347 348	4 283 560	4 283 560
Kulut	-4 929 143	-4 947 753	-4 840 451	-4 470 843	-4 481 137
Toimintakate	-403 902	-767 648	-493 103	-187 283	-197 577
Sisäiset tulot	2 755 650	2 542 125	2 605 404	2 561 616	2 561 616
Sisäiset menot	-43 159	-24 443	-9 150	-9 150	-9 150

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma) Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella 	Terveet ja toimivat tilat.	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin 		

<ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta Jatkamme kestäväen kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet 	<p>Kiinteistöautomaation hyödyntäminen.</p> <p>Uudet HINKU-rahoitusmuodot. Vuoden aikana toteutetut HINKU-hankkeet raportoidaan toimintakertomuksen yhteydessä.</p>	
Toimivat palvelut		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> Uudistamme jatkuvasti ja ennakoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen Kehitämme omaa lukiota Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa 	<p>Kiinteistöjen kunnossapidon ohjelmointi.</p> <p>Kiinteistöautomaation hyödyntäminen.</p> <p>Toimitilojen käyttöastetta tehostetaan.</p> <p>Laaditaan vuoden 2020 aikana MKTO:n käyttö-/kehityssuunnitelma.</p> <p>Tilanvarausjärjestelmän käyttöönotto.</p>	
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämäessä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sote-keskusta Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi 	<p>Terveyskeskushanke</p>	
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma) Kehitämme myönteistä työnantajakuva 	<p>Kuukausipalaverikäytäntö henkilöstölle.</p> <p>Henkilöstöpalautteiden kirjaaminen ja niihin vastaaminen.</p> <p>Perehdytysten ja kehityskeskustelujen tehostaminen.</p> <p>Läheltä piti -tilanteiden raportointi, tavoitteena 0-toleranssi työtapaturmille.</p> <p>Tyky-toiminta</p>	

Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla • Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea • Kehitämme elinympäristön ja liikumisen turvallisuutta • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään 	<p>Kiinteistöjen kunnossapidon ohjelmointi.</p>	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria • Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia • Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta • Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä • Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin • Käytämme tekniikan mahdollistamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa 	<p>Kiinteistövarausjärjestelmän käyttöönotto.</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen monipuolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia 		
Tasapainoinen talous		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020

<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä Sopeutamme palveluverkon taroituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen 	<p>Kiinteistöjen kunnossapidon ohjelmointi.</p> <p>Kiinteistöjen kuntokartoitus tarpeen mukaan.</p> <p>Kiinteistöautomaation hyödyntäminen</p> <p>Energiatehokkuusselvitykset.</p> <p>Myytävien kiinteistöjen lista.</p>	
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen Vuosikate kattaa vähintään poistot Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla 		

Suoritteet ja tunnusluvut

730 Tilalaitos

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
Kiinteistöt kunnan hallinnassa k-m ²	44 510	44 480	42 680	44 680	44 680
Siivottavat kiinteistöt k-m ² *)	38 626	38 626	38 000	38 000	38 000
Tuotettavien aterioiden lkm/a	541 082	529 602	530 172	527 322	378 483
Keittiöiden toimipisteet lkm*)	13	13	13	10	8
Tunnusluvut					
Kiinteistöt kunnan hallinnassa €/k-m ²	70,44	66,77	66,77	66,85	66,99
Aterian hinta keskimäärin €	3,09	3,21	3,21	3,21	3,21

*) Siivottavat kiinteistöt ja toimipisteiden määrä vähenee.

Henkilöstö

730 Tilalaitos

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
kiinteistöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
ruokapalvelupäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
siivoustyönohjaaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
kirvesmies	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0
laitoshuoltaja	20,5	19,5	19,5	19,5	19,5
kiinteistönhoitaja	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
päiväkotiapulainen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
emäntä	6,0	5,0	4,0	4,0	4,0
keittäjä	9,0	10,0	9,0	9,0	9,0
ravitsemustyöntekijä	6,0	5,0	6,0	6,0	6,0
keittäjä-siivooja-talonmies	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Yhteensä	54,0	52,0	50,0	50,0	50,0

Tulosalue

Infra

Tilivelvolliset

Työpäällikkö Mira Rekola

Toiminta-ajatus

Infra tulosalue vastaa yleisten alueiden, urheilukenttien sekä kunnan metsien hoidosta ja ylläpidosta. Tulosalue sisältää yksityisteiden avustusmäärärahat.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Tulosalue järjestää palvelut katujen, puistojen, urheilukenttien ja muiden yleisten alueiden rakentamiseen, kunnossapitoon ja hoitoon.

Tavoitteena on infraomaisuuden ylläpito vähintään nykyisellä hoitotasolla.

Liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaa aktivoidaan.

Katuvalojen ja liikennemerkkien inventointi valmistuu vuoden 2019 aikana. Inventoinnit ohjaavat suunnitelmakauden kunnossapitoa.

Yksityistieavustusten euromäärä on sama kuin 2019.

Infran toimintakulut nousevat noin 3 % (vrt. TA19).

Sitovat taloudelliset tavoitteet

760 Infra

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	191 551	196 000	162 167	162 167	162 167
Kulut	-472 705	-622 691	-524 835	-545 419	-546 005
Toimintakate	-281 154	-426 691	-362 668	-383 252	-383 838
Sisäiset tulot	125 950	120 000	99 372	99 372	99 372
Sisäiset menot	-65	0	0	0	0

Elinvoiman vahvistaminen		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma) Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella 	<p>Myynnissä olevien tonttialueiden kunnossapito.</p> <p>Uusien jalankulku- ja pyöräilyväylien rakentaminen liikenneturvallisuuden parantamiseksi (Mynämäentie, Asemantie).</p> <p>Katuvalaistusten saneeraus saneerausohjelman mukaisesti.</p> <p>Liikenneturvallisuussuunnitelman loppuunsaattaminen.</p>	
<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> Hankimme kuntaan lisäresursseja elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinomaan kuntaa sekä yritysalueita Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta Jatkamme kestäväen kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet 	<p>Teollisuusalueiden siistiminen yhteistyössä alueiden yrittäjien kanssa.</p> <p>Roukkulin teollisuusalueen laajenus.</p>	
Toimivat palvelut		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> Uudistamme jatkuvasti ja ennakolluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehävät huomioiden 	<p>Infra-tulosyksikön alueiden kartoitus, massoittelu ja hoitotason määrittely. Kaava-alueiden katujen ja kevyen liikenteen</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko • Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen • Kehitämme omaa lukiota • Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa • Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa 	<p>kenteen väylien kunnostus ja hoitotason ylläpito vähintään nykyisellä tasolla.</p> <p>Resurssien kohdentaminen hoitotason ja toimenkuvien mukaisesti.</p> <p>Katu-alueiden hoidon kilpailutus.</p>	
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämässä sote- ja maakuntauudistuksen jälkeekin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme sote-keskusta • Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi 		
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme hyvästä johtamiskulttuurista ja johtamisen edellytyksistä • Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työhyvinvoinnista (Hyvinvointisuunnitelma) • Kehitämme myönteistä työnantajakuva 	<p>Tiedottamisen tehostaminen.</p> <p>Kuukausipalaverikäytäntö henkilöstölle.</p> <p>Henkilöstöpalautteiden kirjaaminen ja niihin vastaaminen.</p> <p>Perehdytysten ja kehityskeskustelujen tehostaminen.</p> <p>Läheltä piti -tilanteiden raportointi, tavoitteena 0-toleranssi työtapaturmille.</p> <p>Tyky-toiminta.</p>	
<p>Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa selviytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikäryhmille suunnatulla monipuolisella toiminnalla • Ehkäisemme syrjäytymistä järjestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea • Kehitämme elinympäristön ja liikkumisen turvallisuutta 	<p>Kaava-alueiden katujen ja kevyenliikenteenväylien kunnostus ja hoitotason ylläpito vähintään nykyisellä tasolla.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään 		
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset kokevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria Luomme kuntalaisille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta Järjestöohjelmalla tuemme kyläyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä Lisäämme ympäristön viihtyisyyttä taiteen keinoin Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tarkemmin Käytämme tekniikan mahdollis-tamia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa 	<p>Sosiaalisen median käyttö tiedottamisessa.</p> <p>Vastuualueiden selkeä jako ja tiedotus kuntalaisille.</p> <p>Alueiden hoidossa 3. sektorin resurs-sien hyödyntäminen.</p> <p>Tieverkoston kehittäminen ja ylläpito koko kunnan alueella.</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen moni-puolista luontoa</p> <ul style="list-style-type: none"> Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen Selvitämme luonto- ja elämys-matkailun mahdollisuuksia 	<p>Viher-, liikunta- ja ulkoalueiden kun-nostus ja hoitotason ylläpito vähin-tään nykyisellä tasolla.</p> <p>Alueiden hoidossa 3. sektorin resurs-sien hyödyntäminen.</p> <p>Urheilukeskuksen yleissuunnittelu ja kuntoradan peruskorjaus.</p> <p>Aarlahden ja Kivijärven ranta- ja vir-kistysalueiden kehittäminen.</p>	
<p>Tasapainoinen talous</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> Suosimme innovatiivisia ja uu-denlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme kor-jaustarpeet riittävän ajoissa ja 	<p>Hankintojen kilpailutus.</p> <p>Kaava-alueiden katujen ja kevyenlii-kenteenväylien kunnostus ja hoitota-son ylläpito vähintään nykyisellä ta-solla.</p> <p>Viher-, liikunta- ja ulkoalueiden kun-nostus ja hoitotason ylläpito vähin-tään nykyisellä tasolla.</p>	

<p>teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä • Sopeutamme palveluverkon tarkoituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomioon ottaen 	<p>Kaluston käytön tehostaminen.</p>	
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen • Vuosikate kattaa vähintään poistot • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla 	<p>Ulkoliikunta-alueille aluevuokran määrittely.</p>	

Suoritteet ja tunnusluvut

760 Infra

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
Kaavatiet, km	49	49	50	51	52
Kevyenliikenteenväylät, km	29	29	34	37	39
Yksityistiet, km	8	8	8	0	0
Puistot, ha	26	26	26	26	27
Tievalot km	47	47	47	47	47

Henkilöstö

760 Infra

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
työpäällikkö	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
kentänhoitaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
huoltomies	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Yhteensä	6,5	5,5	5,5	5,5	5,5

Tulosalue Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

Tilivelvolliset Rakennustarkastaja Annika Heikola

Toiminta-ajatus Tehtävänä on tuottaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojelupalveluja, valvoa kaavojen, rakentamisen ja ympäristönsuojelun säädösten noudattamista. Huolehtia rakentamista, ympäristöä ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta sekä lisäksi osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa kuin niistä on säädetty.

Toiminta suunnitelmakaudella 2020 - 2022

Rakennusvalvontayksikön toiminnassa ei tapahdu oleellisia muutoksia. Vuonna 2016 aloitetun kiinteistökartoituksen loppuunsaattaminen.

Mynämäen kunta tuottaa ympäristönsuojelun viranomaispalvelun Ruskon, Maskun Nousiaisten alueella. Suurin yksittäinen tehtävä suunnitelmakaudella on hajavesiasetuksen toimeenpanon seuranta.

Rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen.

Toimintakulut laskevat 11,3 % (vrt TA2019).

Sitovat taloudelliset tavoitteet

780 Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	125 716	201 898	225 052	200 232	200 232
Kulut	-209 022	-318 615	-283 253	-249 547	-250 395
Toimintakate	-83 306	-116 717	-58 201	-49 315	-50 163
Sisäiset tulot	7 237	0	0	0	0
Sisäiset menot	-11 854	-8 441	-22 177	-22 177	-22 177

Elinvoiman vahvistaminen

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Asukasmäärä kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolehdimme kaavoituksella, että kunnassa on monipuolinen tonttitarjonta ja mahdollistetaan monimuotoinen rakentaminen (Maapoliittinen ohjelma) Painotamme kuntamarkkinoinnissa Mynämäen hyvää sijaintia ja kohdennetaan markkinointitoimet entistä tehokkaammin Selvitämme kohdennettujen asukaskyselyjen avulla nykyisten asukkaiden ja muuttoa suunnittelevien näkemyksiä kunnasta Edesautamme sujuvien kulkuyhteyksien ja joukkoliikenteen kehittymistä alueella 		

<p>Työpaikkojen määrä lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankimme kuntaan lisäresurssia elinvoimatyöhön selvittämään uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja markkinoimaan kuntaa sekä yritysalueita • Selvitämme Mynämäen Teollisuuskiinteistö Oy:n roolin elinkeinotoimijana kuntakonsernissa • Turvaamme kaavoituksella riittävän tonttivarannon yritysten tarpeisiin • Huolehdimme alueen keskeisten liikennehankkeiden edunvalvonnasta • Jatkamme kestäväen kehityksen investointeja Hinku-tavoitteiden mukaisesti sekä selvitämme kiertotalouden mahdollisuudet 		
<p>Toimivat palvelut</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Palvelumme ovat tehokkaasti järjestettyjä ja uudistuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uudistamme jatkuvasti ja ennakoluulottomasti toimintatapoja tulevaisuuden kunnan tehtävät huomioiden • Käytämme toimitiloja tehokkaasti ja monipuolisesti: Tarpeen mukainen palveluverkko • Mahdollistamme toimipaikkojen erikoistumisen • Kehitämme omaa lukiota • Hyödynnämme kuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa • Käytämme ostopalveluja tukemaan kunnan omaa tuotantoa 	<p>Ympäristönsuojelun yhteistyö neljän kunnan kesken.</p>	
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja on saatavilla Mynämässä sote- ja maakuntaudistuksen jälkeenkin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme sote-keskusta • Teemme yhteistyötä ikäihmisten elämänlaadun parantamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi 		
<p>Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja motivoitunutta</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme hyvästä johtamis- kulttuurista ja johtamisen edelly- tyksistä • Huolehdimme henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja työ- hyvinvoinnista (Hyvinvointisuun- nitelma) • Kehitämme myönteistä työnanta- jakuvaa 		
<p>Hyvinvoivat ja osallistuvat kuntalaiset</p>		
<p>Tavoitteet ja toimenpiteet</p>	<p>Tavoitteet 2020</p>	<p>Toteuma 31.12.2020</p>
<p>Ennaltaehkäisevä työ tukee kunta- laisten hyvinvointia ja arjessa sel- viytymistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoimme kuntalaisia eri ikä- ryhmille suunnatulla monipuoli- sella toiminnalla • Ehkäisemme syrjäytymistä jär- jestämällä matalan kynnyksen toimintaa ja lisäämällä varhaista tukea • Kehitämme elinympäristön ja liik- kumisen turvallisuutta • Tuemme kuntalaisten vastuuta omasta itsestään 	<p>Kiinteistöinventoinnin loppuunsaat- taminen.</p>	
<p>Meidän Mynämäki: Kuntalaiset ko- kevat kunnan omakseen ja ovat aktiivisia toimijoita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme avointa ilmapiiriä ja toimintakulttuuria • Luomme kuntalaisille osallistu- mis- ja vaikuttamismahdollisuuksia • Lisäämme kuntalaisten tietoi- suutta vaikuttamistoimielimistä ja niiden toiminnasta • Järjestöohjelmalla tuemme ky- läyhteisöjen toimintaa ja muuta vapaaehtoistyötä • Lisäämme ympäristön viihtyi- syyttä taiteen keinoin • Jatkamme kuntalaiskyselyjä ja kohdennamme ne entistä tar- kemmin • Käytämme tekniikan mahdollista- mia keinoja kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa 	<p>Käytetään sähköistä lupajärjestel- mään</p>	
<p>Hyödynnämme Mynämäen moni- puolista luontoa</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme virkistysalueita ja reitistöjä, jotka houkuttelevat luonnossa liikkumiseen • Selvitämme luonto- ja elämysmatkailun mahdollisuuksia 		
Tasapainoinen talous		
Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitteet 2020	Toteuma 31.12.2020
<p>Kustannustehokas toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suosimme innovatiivisia ja uudenlaisia toimintatapoja palvelujen järjestämisessä • Varmistamme konserniohjauksella, että tytäryhteisöt ja muut yhteistyötahot toimivat kunnan kokonaisedun mukaisesti • Pidämme kiinteistöt hyvässä kunnossa. Ennakoimme korjaustarpeet riittävän ajoissa ja teemme investoinnit tarveharkinnan jälkeen ajallaan kokonaisedun edellyttämällä tavalla • Realisoimme tarpeettoman kiinteistöomaisuuden ja tehostamme omien tilojen käyttöä • Sopeutamme palveluverkon taroituksenmukaiseksi kiinteistöjen kunto ja palvelujen tarve huomiioon ottaen 	<p>Vanhentuvien rakennuslupien läpikäyminen jatkuu</p> <p>Kiinteistöinventoinnin loppuunsaattaminen.</p> <p>Ympäristönsuojelun yhteistyö neljän kunnan kesken</p>	
<p>Velkaantumisen hallinta/ Lainamäärä pysyy alle valtakunnan keskiarvon, veroprosentit eivät ylitä Varsinais-Suomen maakunnan kuntien keskiarvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme investoinnit hallitusti kunnan taloudellinen kantokyky huomioon ottaen • Vuosikate kattaa vähintään poisotot • Vuosittaiset investoinnit rahoitamme pääasiassa omarahoituksella • Pidämme taksat ja maksut ajan tasalla 	<p>Valvonta- ja tarkastustaksojen tarkistaminen kahden vuoden välein.</p>	

Suoritteet ja tunnusluvut

780 Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Suoritteet					
rakennusluvut	78	130	130	130	130
maa-ainesluvut	1	1	1	1	1
ympäristöluvut	2	3	3	3	3
Tunnusluvut					
rakennettu kerrosala	37272	12000	12000	12000	12000

Henkilöstö**780 Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi**

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
rakennustarkastaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
toimistosihteerit	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
ympäristösihteerit	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0
Yhteensä	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0

Tekninen lautakunta yhteensä

	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot	4 958 904	4 693 003	4 864 567	4 775 959	4 775 959
Kulut	-6 705 656	-7 021 536	-6 794 052	-6 412 755	-6 425 500
Toimintakate	-1 746 752	-2 328 533	-1 929 485	-1 636 796	-1 649 541
Sisäiset tulot	2 762 887	2 542 125	2 704 776	2 660 988	2 660 988
Sisäiset menot	-71 303	-94 851	-63 312	-63 312	-63 312

5 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

		Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B	1 356	
Tarkastuslautakunta	B	21 973	
Yleishallinto	B	2 334 009	1 257 662
Taloushallintoyksikkö *)	B	583 519	583 514
Perusturvakuntayhtymä Akseli	B	18 256 991	
Erikoissairaanhoido ja ympäristöth	B	11 143 570	
Sivistystoimen hallinto	B	204 495	1 000
Varhaiskasvatus	B	4 276 360	468 000
Opetustoimi	B	8 717 490	524 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi	B	1 377 347	227 461
Teknisen toimen hallinto	B	1 145 513	130 000
Tilalaitos	B	4 840 451	4 347 348
Infra	B	524 835	162 167
Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi	B	283 253	225 052
Yhteensä		53 127 643	7 342 690
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		28 938 000
Valtionosuudet	B		16 683 225
Korkotulot	B		10 500
Muut rahoitustulot	B		14 500
Korkokulut	B	80 000	
Muut rahoitusmenot	B	500	
Satunnaiset erät	B		
Yhteensä		80 500	45 646 225
INVESTOINTIOSA			
Kiinteä omaisuus	N	20 000	
Talonrakennus	B	6 800 000	
Infrastruktuuri	B	983 000	
Irtain omaisuus	N	125 000	
Yhteensä		7 928 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainasaamisten lisäys	B		30 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		10 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-2 500 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Yhteensä		-2 500 000	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		50 708 143	52 988 915

N = nettositova

B = bruttositova

*) taseyksikkö, sisältyy Yleishallinto -tulosalueeseen

6 TULOSLASKELMAOSA

sisäiset ja ulkoiset erät	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	ero%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	7 276 437	6 766 990	7 342 690	108,5	6 843 082	6 843 082
Myyntituotot	3 120 895	3 079 282	3 097 295	100,6	3 072 475	3 072 475
Maksutuotot	639 745	649 500	620 900	95,6	620 900	620 900
Tuet ja avustukset	290 730	119 198	144 765	121,4	134 765	134 765
Muut toimintatuotot	3 225 067	2 919 010	3 479 730	119,2	3 014 942	3 014 942
Toimintakulut	-51 725 713	-52 453 087	-53 127 643	101,3	-53 373 432	-54 009 981
Henkilöstökulut	-12 932 012	-13 278 730	-13 429 855	101,1	-13 441 438	-13 493 074
Palkat ja palkkiot	-10 081 482	-10 320 943	-10 445 864	101,2	-10 456 383	-10 498 368
Henkilösivukulut	-2 850 530	-2 957 787	-2 983 991	100,9	-2 985 055	-2 994 706
Eläkekulut	-2 516 909	-2 540 132	-2 591 270	102,0	-2 592 142	-2 600 048
Muut henkilösivukulut	-333 621	-417 655	-392 721	94,0	-392 913	-394 658
Palvelujen ostot	-33 109 685	-33 420 081	-33 730 910	100,9	-34 262 566	-34 847 979
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 183 241	-2 161 651	-2 100 002	97,1	-2 157 552	-2 157 552
Avustukset	-943 905	-1 060 692	-1 227 092	115,7	-1 217 092	-1 217 092
Muut toimintakulut	-2 556 870	-2 531 933	-2 639 784	104,3	-2 294 784	-2 294 284
Toimintakate	-44 449 276	-45 686 097	-45 784 953	100,2	-46 530 350	-47 166 899
Verotulot	27 296 067	26 845 000	28 938 000	107,8	30 063 000	30 784 000
Kunnan tulovero	24 649 846	24 197 000	26 150 000	108,1	27 221 000	27 905 000
Kiinteistövero	1 593 184	1 575 000	1 725 000	109,5	1 725 000	1 725 000
Osuus yhteisöverosta	1 053 037	1 073 000	1 063 000	99,1	1 117 000	1 154 000
Valtionosuudet	15 390 658	15 188 706	16 683 225	109,8	16 683 225	16 683 225
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 698	-41 000	-55 500	135,4	-55 500	-55 500
Korkotuotot	10 805	6 000	10 500	175,0	10 500	10 500
Muut rahoitustuotot	19 561	15 000	14 500	96,7	14 500	14 500
Korkokulut	-58 522	-60 000	-80 000	133,3	-80 000	-80 000
Muut rahoituskulut	-3 542	-2 000	-500	25,0	-500	-500
Vuosikate	-1 794 249	-3 693 391	-219 228	5,9	160 375	244 826
Poistot ja arvон alentumiset	-1 451 814	-2 580 720	-1 420 300	55,0	-1 520 300	-1 520 300
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 451 814	-1 580 720	-1 420 300	89,9	-1 520 300	-1 520 300
Kertaluonteiset poistot		-1 000 000	0			
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Tilikauden tulos	-3 246 063	-6 274 111	-1 639 528	26,1	-1 359 925	-1 275 474
Poistoeron lis(-) tai väh(+)	28 398	0				
Rahastojen lis(-) tai väh(+)	0	0				
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	-3 217 665	-6 274 111	-1 639 528	26,1	-1 359 925	-1 275 474

ulkoiset erät	TP 2018	MTA 2019	TA 2020	ero%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	7 276 437	6 766 990	4 369 876	64,6	3 914 056	3 914 056
Myyntituotot	3 120 895	3 079 282	1 820 897	59,1	1 796 077	1 796 077
Maksutuotot	639 745	649 500	620 900	95,6	620 900	620 900
Tuet ja avustukset	290 730	119 198	144 765	121,4	134 765	134 765
Muut toimintatuotot	3 225 067	2 919 010	1 783 314	61,1	1 362 314	1 362 314
Toimintakulut	-51 725 713	-52 453 087	-50 154 829	95,6	-50 444 406	-51 080 955
Henkilöstökulut	-12 932 012	-13 278 730	-13 429 855	101,1	-13 441 438	-13 493 074
Palkat ja palkkiot	-10 081 482	-10 320 943	-10 445 864	101,2	-10 456 383	-10 498 368
Henkilösivukulut	-2 850 530	-2 957 787	-2 983 991	100,9	-2 985 055	-2 994 706
Eläkekulut	-2 516 909	-2 540 132	-2 591 270	102,0	-2 592 142	-2 600 048
Muut henkilösivukulut	-333 621	-417 655	-392 721	94,0	-392 913	-394 658
Palvelujen ostot	-33 109 685	-33 420 081	-32 454 512	97,1	-33 029 956	-33 615 369
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 183 241	-2 161 651	-2 100 002	97,1	-2 157 552	-2 157 552
Avustukset	-943 905	-1 060 692	-1 227 092	115,7	-1 217 092	-1 217 092
Muut toimintakulut	-2 556 870	-2 531 933	-943 368	37,3	-598 368	-597 868
Toimintakate	-44 449 276	-45 686 097	-45 784 953	100,2	-46 530 350	-47 166 899
Verotulot	27 296 067	26 845 000	28 938 000	107,8	30 063 000	30 784 000
Kunnan tulovero	24 649 846	24 197 000	26 150 000	108,1	27 221 000	27 905 000
Kiinteistövero	1 593 184	1 575 000	1 725 000	109,5	1 725 000	1 725 000
Osuus yhteisöverosta	1 053 037	1 073 000	1 063 000	99,1	1 117 000	1 154 000
Valtionosuudet	15 390 658	15 188 706	16 683 225	109,8	16 683 225	16 683 225
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 698	-41 000	-55 500	135,4	-55 500	-55 500
Korkotuotot	10 805	6 000	10 500	175,0	10 500	10 500
Muut rahoitustuotot	19 561	15 000	14 500	96,7	14 500	14 500
Korkokulut	-58 522	-60 000	-80 000	133,3	-80 000	-80 000
Muut rahoituskulut	-3 542	-2 000	-500	25,0	-500	-500
Vuosikate	-1 794 249	-3 693 391	-219 228	5,9	160 375	244 826
Poistot ja arvon alentumiset	-1 451 814	-2 580 720	-1 420 300	55,0	-1 520 300	-1 520 300
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 451 814	-1 580 720	-1 420 300	89,9	-1 520 300	-1 520 300
Kertaluonteiset poistot		-1 000 000	0			
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Tilikauden tulos	-3 246 063	-6 274 111	-1 639 528	26,1	-1 359 925	-1 275 474
Poistoeron lis(-) tai väh(+)	28 398	0				
Rahastojen lis(-) tai väh(+)	0	0				
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	-3 217 665	-6 274 111	-1 639 528	26,1	-1 359 925	-1 275 474

7 INVESTOINTIOSA

Projekti-numero	Projektin nimi/sisältö	Lisätieto	Hankkeen kokonais-kustannus-arvio, euroa	TA 2020 euroa	TS 2021 euroa	TS 2022 euroa	TS 2023 euroa
	TALONRAKENNUS			6 800 000	2 000 000	2 500 000	2 500 000
	Aseman koulun salaojituksen korjaus		100 000	100 000			
	Kuivela hallin katon korjaus		50 000	50 000			
	Laurin koulun saneeraus, hankesuunnittelu		7 500 000	500 000	2 000 000	2 500 000	2 500 000
	Terveyskeskus		4 500 000	4 500 000			
	Kivijärvi yleinen puoli/uudisrakennus		150 000	150 000			
	Vaahterämäki		1 500 000	1 500 000			
	INFRASTRUKTUURI			1 225 500	760 000	980 000	795 000
	LIIKENNEVÄYLÄT			845 500	225 000	450 000	460 000
	Asemantien KLV, väli Tavastila-Kurinantie	**Co2	787 000	600 000			
	Asemantien KLV, väli Tavastila-Kurinantie/ELY:n avustus		-129 500	-129 500			
	Asemantien KLV, väli Kurinantie-Asema	**Co2	360 000				360 000
	Vanha Turuntie KVL, väli Kirsikkatie-Urheilukeskus		150 000	75 000	75 000		
	Nihattulan alueen kadut		361 000	100 000		261 000	
	Pitkääsmäentien ja Talonpojantien välinen pyörätie/kvl					39 000	
	Roukkulin teollisuusalueen laajennus/ rakentaminen		150 000	150 000			
	Siltojen kuntokartoitus ja saneeraus		150 000	50 000	50 000	50 000	
	Katusaneeraukset		300 000		100 000	100 000	100 000
	PÄÄLLYSTYKSET			140 000	180 000	270 000	220 000
628	Paikkaukset		100 000	25 000	25 000	25 000	25 000
	Asemantien KLV, väli Tavastila-Kurinantie	**Co2	50 000	50 000			
	Asemantien KLV, väli Kurinantie-Asema	**Co2	50 000				50 000
	Kattelus 2 kaava-alue		50 000				50 000
	Nihattulan alueen kadut		20 000				20 000
	Kuivelan/Sorsantie-Telkantie kaava-alue		25 000			25 000	
	Ruotsinpelto		95 000			95 000	
	Kivistönmäen alueen kadut		100 000	50 000	25 000		25 000
	Kirsikkatie		15 000	15 000			
	Triolantie		25 000			25 000	
	Tavastila		50 000		50 000		
	Pitkääsmäki (sis. Pitkääsmäentien ja Talonpojantien välinen pp/kvl)		50 000			50 000	
	Laiskankare		20 000			20 000	
	Asevelitie		30 000			30 000	
	Roukkulin teollisuusalueen laajennus		50 000				50 000
	Tavastintie		40 000		40 000		
	Kuivelantie		40 000		40 000		
	TIEVALAISTUS			137 000	90 000	160 000	105 000
	Asemantien KLV, väli Tavastila-Kurinantie	**Co2	47 000	47 000			
	Asemantien KLV, väli Kurinantie-Asema	**Co2	65 000				65 000
	Nihattulan alueen kadut		20 000			20 000	
	Katuvalaistuksen uusiminen	Co2	160 000	40 000	40 000	40 000	40 000
	Roukkulin teollisuusalueen laajennus		25 000			25 000	
	Kivistöntie		150 000	50 000	50 000	50 000	

	Katuvalojen ohjausjärjestelmä		25 000			25 000	
	YLEISET ALUEET			103 000	265 000	100 000	10 000
692	Rakennuspaikkojen maisemointi		40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
	Urheilukeskuksen varautuminen Jukolan viestiin		25 000		25 000		
	Urheilukeskuksen kuntoradan kunnostus/kehittämis-toimenpiteet		150 000		150 000		
	Urheilukeskuksen pesäpallokentän tekonurmi		90 000			90 000	
	Urheilukeskuksen stadionin nurmi kumirouhekentäksi (-23)						
	Leijonapuiston (leikkikentän) kunnostus		50 000		50 000		
	Asemantie/Keskuskatu pysäkkien pp-telineet		13 000	13 000			
	Keskustan kehittämishankkeen toimenpiteet		60 000	30 000	30 000		
	Aarlahden kunnostus		300 000	50 000			
	IRTAIN OMAISUUS			125 000	30 000	30 000	30 000
754	Varasto/kalustohankintoja		90 000	60 000	10 000	10 000	10 000
	Puhtaanapito- ja ruokapalvelujen kalustohankinnat		80 000	20 000	20 000	20 000	20 000
	Myyntilaskutus ja -reskontraohjelman uusiminen		20 000	20 000			
	Dynasty-asianhallintaohjelman päivitys		25 000	25 000			
	KIINTEÄ OMAISUUS			20 000	20 000	20 000	20 000
	Maanhankinta ja lunastukset		80 000	20 000	20 000	20 000	20 000
	INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
	tulot			-129 500	0		
	menot			8 170 500	2 939 500	3 530 000	3 345 000
	netto			8 041 000	2 939 500	3 530 000	3 345 000

Hanke perustuu Mynämäen ja Mietoisten kuntien yhdistymis-sopimukseen
 **)

Co2 Hiilineutraali kunta -hankkeen investointi:
 energiansäästö, liikkumisen edistäminen ym.

8 RAHOITUSLASKELMA

	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus	-3 693 391	280 772	160 375	344 826
Vuosikate	-3 693 391	-219 228	160 375	244 826
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät		500 000	100 000	100 000
Investoinnit	-8 643 858	-8 040 500	-2 939 500	-3 440 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-8 706 858	-8 170 000	-2 939 500	-3 440 000
Rahoitusosuudet investointimenoih	18 000	129 500		
Pysyvien vastaavien luovutustulot	45 000			
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-12 337 249	-7 759 728	-2 779 125	-3 095 174
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset	30 000	30 000	30 000	30 000
Antolainasaamisten lisäykset	30 000	30 000	30 000	30 000
Antolainasaamisten vähennykset				
Lainakannan muutokset	11 783 000	8 000 000	2 700 000	2 700 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 033 000	10 500 000	6 000 000	6 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 250 000	-2 500 000	-3 300 000	-3 800 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset		0		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	11 813 000	8 030 000	2 730 000	2 730 000
Kassavarojen muutos	-524 249	270 272	-49 125	-365 174

9 ARVIOINTITYÖN OHJEELLINEN SUUNNITELMA VUOSILLE 2020 - 2022

Asiakirja	Arvioija	Menettely	Aikataulu
Kuntastrategia	Valtuusto	Tarkistetaan valtuustokausittain	Kuntastrategia 2025 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.11.2017. Kuntastrategia on talousarviokirjassa. Hallintosääntö ja konserniohje on hyväksytty vuonna 2017 uuden kuntalain mukaisesti. Hallintosääntö päivitetty kv 15.4.2019 § 21.
		Kunnanvaltuuston iltakoulut ja seminaarit; tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen arvioidaan, miten strategiaa on toteutettu ja talousarvion yhteydessä arvioidaan, toteuttaako talousarvio riittävässä määrin valtuuston hyväksymää strategiaa.	Vuosittain keväällä ja syksyllä
	Kunnanhallitus	Strategian tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa	Vuosittain
	Lautakunnat	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen suhteessa kuntastrategiaan arvioidaan toimintakertomuksessa	Vuosittain
Elinkeino-ohjelma	Kunnanvaltuusto	Ohjelma päivitetään valtuustokausittain kuntastrategian edellyttämällä tavalla	Elinvoimaohjelma vuosille 2018-2022 hyväksytty kh 19.11.2018 § 273.
	Kunnanhallitus	Ohjelman toimivuuden arviointi vuosittain elinkeino-ohjelmassa määritellyllä tavalla	Vuosittain
Maapoliittinen ohjelma	Valtuusto	Tarkistetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa kuntastrategian, asunto- ja elinkeinopoliittisten linjausten tarkentuessa tai yleiskaa-voituksen niin vaatiessa	Päivitetty maapoliittinen ohjelma hyväksytään vuoden 2020 aikana.

Talousarvio ja -suunnitelma tavoitteineen	Valtuusto	Hyväksyminen seuraavaa talousarviovuotta varten	Edellisen vuoden marraskuussa tai joulukuussa
		Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet/valmistelu seminaareissa	Syksyllä
		Talousarvion seuranta	Osavuosisiraportit huhtikuun ja elokuun lopun tilanteen mukaan
	Kunnanhallitus	Käyttösuunnitelma	Käyttösuunnitelman hyväksyminen tammi-helmikuussa
		Talousarvion seuranta ja raportointi valtuustolle sekä esitykset korjaavista toimenpiteistä.	Osavuosisiraportit huhtikuun ja elokuun lopun tilanteen mukaan
		Talousarvion seuranta	Kuukausittain koko kunnan tuloslaskelma
	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja	Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tarkastussuunnitelman mukainen arviointi	Tarkastuslautakunnan hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaan
	Lautakunnat	Toiminta toteutetaan talousarvion mukaisesti; talousarvion seuranta	Käyttösuunnitelman hyväksyminen tammi-helmikuussa Toteutumisen seuranta kuukausittain Osavuosisiraportit huhtikuun ja elokuun tilanteen mukaisina
		Lautakunnan itsearviointi	Vuosittain
	Vastuulliset viranhaltijat, esimiehet	Kehityskeskustelut, joissa otetaan huomioon asetetut tavoitteet ja niiden seuranta	Vuosittain
		Toimenkuvien ajantasaisuus	

			Tarkistetaan tarvittaessa vähintään kehityskeskustelussa
	Konserniin kuuluvat yhtiöt ja kuntayhtymät	Raportointi talouden ja toiminnan toteutumisesta kunnanhallitukselle	Vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ohjeistus yhtiökokousedustajille.
Tilinpäätös ja toimintakertomus	Valtuusto	Käsittely ja hyväksyminen	Viimeistään kesäkuussa
		Toiminnan arviointi valtuustoseminaarissa	Huhti - toukokuussa
	Tarkastuslautakunta	Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen viimeistään kaksi viikkoa ennen valtuustokäsittelyä	Toukokuussa
	Kunnanhallitus	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen valmistelu ja allekirjoittaminen Toimintakertomus sisältää selonteon sisäisen valvonnan toteutumisesta	Maaliskuun loppuun mennessä
	Lautakunnat	Toimintakertomuksen valmistelu oman toiminnan osalta. Sisältää toiminnan arvioinnin.	Alkuvuodesta erikseen sovitun aikataulun mukaisesti
Sisäinen valvonta (Sisäisen valvonnan ohje)	Kunnanhallitus	Sisäinen valvonta ja riskien hallinta hyväksytyn ohjeen mukaan	Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta toimintakertomuksen osana vuosittain Sopimusohje
	Osastopäälliköt	Sisäinen valvonta ja riskien hallinta hyväksytyn ohjeen mukaan	Osastopäälliköt raportoivat kunnanjohtajalle vuosittain ja aina tarvittaessa
Kunnanhallituksen toiminnan itsearviointi	Kunnanhallitus	Kunnanhallituksen sopimalla tavalla	Vuosittain

Palvelutuotannon lakisääteinen arviointi	Lautakunnat	Lakien edellyttämä arviointi	Lain määrittelemä aikataulu
	Viranhaltijat	Lakien edellyttämän arvioinnin valmistelu	Lain määrittelemä aikataulu
Henkilöstötilinpäätös	Valtuusto	Käsitellään vuosittain	Viimeistään kesäkuussa tilinpäätöksen kanssa samaan aikaan